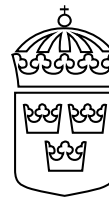

Regeringens proposition

2025/26:46

Elektronisk inlämning av bouppteckningar

Prop.
2025/26:46

Regeringen överlämnar denna proposition till riksdagen.

Stockholm den 6 november 2025

Ebba Busch

Johan Forssell
(Justitiedepartementet)

Propositionens huvudsakliga innehåll

Ett av målen i regeringens digitaliseringsstrategi är att Sverige ska ha en offentlig förvaltning som förenklar och bidrar till minskad administration genom användarvänliga, säkra och trygga digitala tjänster som effektiviserar med hjälp av AI- och datadriven utveckling. Regeringen föreslår i denna proposition att bouppteckningar och dödsboanmälningar ska kunna upprättas elektroniskt och ges in till Skatteverket i en e-tjänst som myndigheten tillhandahåller. Möjligheten att ge in handlingarna i pappersform kommer att finnas kvar för den som inte vill eller kan använda sig av den digitala tjänsten.

Förslagen effektiviserar bouppteckningsverksamheten hos Skatteverket genom att minimera den manuella hanteringen och underlättar för enskilda och andra att upprätta och ge in handlingar.

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 juli 2026.

Innehållsförteckning

1	Förslag till riksdagsbeslut	3
2	Förslag till lag om ändring i ärvdabalken	4
3	Ärendet och dess beredning	10
4	Elektroniska bouppteckningar och dödsboanmälningar.....	11
4.1	Bouppteckningar och dödsboanmälningar ska kunna ges in i elektronisk form.....	11
4.2	Förrättningspersoner.....	17
5	Integritetsanalys	18
6	Regeringens bedömning av två familjerättsliga frågor	20
7	Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser.....	22
8	Konsekvenser.....	23
9	Författningskommentar.....	26
Bilaga 1	Sammanfattning av Skatteverkets promemoria E- tjänst för inlämning av bouppteckningar.....	30
Bilaga 2	Promemorians lagförslag.....	31
Bilaga 3	Förteckning över remissinstanserna	35
Bilaga 4	Lagrådsremissens lagförslag	36
Bilaga 5	Lagrådets yttrande	42
	Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 6 november 2025.....	48

1 Förslag till riksdagsbeslut

Prop. 2025/26:46

Regeringens förslag:

Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i ärvdabalken.

2 Förslag till lag om ändring i ärvdabalken

Härigenom föreskrivs i fråga om ärvdabalken¹

dels att 20 kap. 2–3 a, 6 och 8–9 §§ ska ha följande lydelse,

dels att det ska införas en ny paragraf, 20 kap. 8 b §, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

20 kap.

2 §²

Dödsbodelägare som har egendomen i sin vård, boutredningsman eller testamentsexekutor *skall* bestämma tid och *ort* för *bouppteckning* samt utse två kunniga och trovärdiga *gode män* att förrätta den. Samtliga delägare *skall* kallas i god tid till förrättningen. Den avlidnes efterlevande make eller sambo *skall* alltid kallas. *Skall* lott i kvarlåtenskapen åtnjutas först sedan arvinge eller universell testamentstagare har avlidit, *skall* även den kallas som vid tiden för bouppteckningen är närmast att *sälunda* ta arv eller testamente.

*Om*händertages *ej* egendomen av delägare, boutredningsman eller testamentsexekutor, ankommer på annan, som *efter vad i* 18 kap. 2 § *sägs* har egendomen i sin vård, att *föranstalta om* bouppteckning.

En dödsbodelägare som har egendomen i sin vård, *en* boutredningsman eller *en* testamentsexekutor *ska* bestämma tid och *plats* för *bouppteckningen* och utse två kunniga och trovärdiga *förrättningspersoner* att förrätta den. Samtliga delägare *ska* kallas i god tid till förrättningen. Den avlidnes efterlevande make eller sambo *ska* alltid kallas. *Om en* lott i kvarlåtenskapen *ska* åtnjutas först sedan *en* arvinge eller universell testamentstagare har avlidit, *ska* även den kallas som vid tiden för bouppteckningen är närmast att *på det sättet* ta arv eller testamente.

Om egendomen *inte tas om hand* av *en* delägare, boutredningsman eller testamentsexekutor, ankommer *det på någon* annan, som *enligt* 18 kap. 2 § har egendomen i sin vård, att *se till att* bouppteckning *förrättas*.

3 §³

I bouppteckningen anges dagen för förrättningen, den dödes fullständiga namn, *personnummer* eller samordningsnummer, hemvist och dödsdag. Även namn och hemvist för dem som ska ha kallats till förrättningen ska anges. För *underårig* *ska det anges födelsedatum* och för arvinge ska *det anges* hans eller hennes släktskap med den

I bouppteckningen *ska* anges dagen för förrättningen, den dödes fullständiga namn, *person-* eller samordningsnummer, hemvist och dödsdag. Även namn, *person-* eller *samordningsnummer* och hemvist för dem som ska ha kallats till förrättningen ska anges. *Om en person som ska ha kallats till förrättningen saknar person-* eller

¹ Balken omtryckt 1981:359.

² Senaste lydelse 1987:231.

³ Senaste lydelse 2023:160.

döde. *Arvinge* ska anges även om han eller hon är utesluten från del i kvarlåtenskapen. Om den döde efterlämnar en make, ska det för bröstarvingar anges om de är bröstarvingar även till maken. *Kan* uppgift i *visst hänseende* inte lämnas, ska det *anmärkas*.

Av bouppteckningen ska det framgå vilka som närvarat vid förrättningen. Om någon som ska ha kallats inte närvarat, ska det till bouppteckningen *fogas* bevis att han eller hon blivit kallad i tid.

samordningsnummer, ska födelse-datum anges. För *en arvinge* ska hans eller hennes släktskap med den döde *anges*. *En arvinge* ska anges även om han eller hon är utesluten från del i kvarlåtenskapen. Om den döde efterlämnar en make, ska det för bröstarvingar anges om de är bröstarvingar även till maken. *Om en viss uppgift inte kan* lämnas, ska det *anges*.

Av bouppteckningen ska det framgå vilka som *har* närvarat vid förrättningen. Om någon som ska ha kallats inte *har* närvarat, ska det till bouppteckningen *bifogas* bevis *om* att han eller hon *har* blivit kallad i tid.

3 a §⁴

Skatteverket får till dödsboet *över-sända* en förtryckt bouppteckningsblankett med följande uppgifter om den döde:

1. fullständigt namn och person- eller samordningsnummer,
2. hemvist,
3. dödsdag,
4. civilstånd,
5. äktenskapsförord och
6. fastighetsinnehav.

Även *uppgift* om efterlevande makes namn och fastighetsinnehav samt dödsboets adress får förtryckas.

Skatteverket får till dödsboet *skicka* en förtryckt bouppteckningsblankett med följande uppgifter om den döde:

Även *uppgifter* om efterlevande makes namn, *person- eller samordningsnummer eller födelse-datum* och fastighetsinnehav samt dödsboets adress får förtryckas.

6 §⁵

Den som vårdar egendomen eller i övrigt bäst känner till boet *skall* såsom bouppgivare lämna uppgifter om boet. Varje delägare samt efterlevande make eller sambo *skall* på *anmaning* lämna uppgifter till bouppteckningen.

Bouppgivaren *skall* på *handlingen* teckna försäkran på heder och samvete att uppgifterna till

Den som vårdar egendomen eller i övrigt bäst känner till boet *ska* såsom bouppgivare lämna uppgifter om boet. Varje delägare samt efterlevande make eller sambo *ska* på *begäran* lämna uppgifter till bouppteckningen.

Bouppgivaren *ska* i bouppteckningen på heder och samvete *bekräfta* att uppgifterna till bouppteckningen

⁴ Senaste lydelse 2023:160.

⁵ Senaste lydelse 1987:231.

bouppteckningen är riktiga och att inga uppgifter avsiktligt har utelämnats. *Bouppgivaren skall bekräfta sina uppgifter med ed, om talan om edgång förs av någon vars rätt kan bero därav eller av boutredningsman eller testamentsexekutor. Samma skyldighet har dessutom dödsbodelägare samt efterlevande make eller sambo som inte har varit bouppgivare. Även andra personer som har tagit befattning med boet kan åläggas att bekräfta uppgifterna i bouppteckningen under ed.*

teckningen är riktiga och att inga uppgifter avsiktligt har utelämnats.

Bouppgivaren ska bekräfta sina uppgifter med ed, om talan om edgång förs av någon vars rätt är beroende av det eller av en boutredningsman eller testaments-exekutor. Samma skyldighet har en dödsbodelägare och en efterlevande make eller sambo som inte har varit bouppgivare. Även andra personer som har tagit befattning med boet kan åläggas att bekräfta uppgifterna i bouppteckningen under ed.

Gode männen skall på handlingen intyga att allt har blivit riktigt antecknat och att tillgångarna har värderats efter bästa förstånd.

Förrättningspersonerna ska i bouppteckningen intyga att allt har blivit riktigt antecknat och att tillgångarna har värderats efter bästa förstånd.

8 §⁶

Bouppteckningen *skall* inom en månad efter det att den upprättats *jämte en bestyrkt kopia* ges in för registrering till Skatteverket. *Finns* det flera bouppteckningar, *skall* de ges in samtidigt och inom en månad från det den sista bouppteckningen upprättades.

Bouppteckningen *ska* inom en månad efter det att den upprättats ges in för registrering till Skatteverket. *En bouppteckning som ges in elektroniskt ska lämnas till ett mottagningsställe som Skatteverket anvisar. Om det finns flera bouppteckningar, ska de ges in samtidigt och inom en månad från det att den sista bouppteckningen upprättades.*

En bestyrkt kopia av bouppteckningen skall förvaras hos Skatteverket.

Har omyndig del i boet eller är någon för vilken förvaltare enligt föräldrabalken har förordnats delägare eller finns delägare, för vilken god man skall förordnas, skall ytterligare en bestyrkt kopia ges in för varje överförmyndare som skall ha tillsyn över ifrågavarande förmynderskap, förvaltarskap eller godmanskap. Är bouppteckningen av vidlyftig beskaffenhet, behöver denna kopia omfatta endast erforderliga delar.

Är inte erforderliga kopior ingivna, ska sådana tas på boets bekostnad.

8 a §⁷

Räcker den dödes tillgångar eller, när den döde efterlämnar make, tillgångarna tillsammans med hans eller hennes andel i makens giftorättsgods, inte till annat än begravningskostnader och andra utgifter med anledning av dödsfallet och omfattar tillgångarna inte fast egendom eller tomträtt, behöver bouppteckning inte förrättas, om dödsboanmälan görs till Skatteverket av socialnämnden.

Dödsboanmälan ska vara skriftlig och innehålla den dödes fullständiga namn, personnummer eller samordningsnummer, hemvist, bostadsadress och dödsdag samt intyg som utvisar att det beträffande tillgångarna föreligger fall som avses i första stycket. I anmälan ska även dödsbodelägares namn och bostadsadresser anges, om uppgifterna kan inhämtas utan avsevärd tidsutdräkt. Dödsboanmälan bör göras inom två månader efter dödsfallet. Den ska förvaras hos Skatteverket.

Om den dödes tillgångar eller, när den döde efterlämnar make, tillgångarna tillsammans med hans eller hennes andel i makens giftorättsgods, inte räcker till annat än begravningskostnader och andra utgifter med anledning av dödsfallet och omfattar tillgångarna inte fast egendom eller tomträtt, behöver en bouppteckning inte förrättas, om en dödsboanmälan görs till Skatteverket av socialnämnden.

En dödsboanmälan ska vara skriftlig och innehålla den dödes fullständiga namn, person- eller samordningsnummer, hemvist, bostadsadress och dödsdag samt intyg som utvisar att omständigheterna är sådana som avses i första stycket beträffande tillgångarna. I anmälan ska även dödsbodelägares namn och bostadsadresser anges, om uppgifterna kan inhämtas utan avsevärd tidsutdräkt. Dödsboanmälan bör göras inom två månader efter dödsfallet. En dödsboanmälan som ges in elektroniskt ska lämnas till ett mottagningsställe som Skatteverket anvisar.

⁷ Senaste lydelse 2023:160.

Även om dödsboanmälan *gjorts*, ska bouppteckning förrättas, om det begärs av dödsbodelägare eller någon annan vars rätt kan *bero därav* och denne ställer säkerhet för bouppteckningskostnaden eller om ny tillgång framkommer och *det* därför inte längre *föreligger sådant fall* som avses i första stycket. Bouppteckning ska förrättas senast tre månader efter det att begäran om detta gjordes och säkerhet ställdes eller den nya tillgången framkom. I fråga om förlängning av tiden för att förrätta bouppteckning tillämpas 1 § första stycket.

Även om *det har gjorts en* dödsboanmälan, ska *en* bouppteckning förrättas, om det begärs av *en* dödsbodelägare eller någon annan vars rätt kan *vara beroende av det* och denne ställer säkerhet för bouppteckningskostnaden eller om *en* ny tillgång framkommer och *omständigheterna* därför inte längre *är sådana* som avses i första stycket. Bouppteckningen ska förrättas senast tre månader efter det att begäran om detta gjordes och säkerhet ställdes eller den nya tillgången framkom. I fråga om förlängning av tiden för att förrätta bouppteckning tillämpas 1 § första stycket.

8 b §

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer kan med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela närmare föreskrifter om hur en bouppteckning som upprättas elektroniskt eller en dödsboanmälan som görs elektroniskt ska vara utformad och ges in.

9 §⁸

Skatteverket *skall* se till att bouppteckning, när sådan krävs, förrättas och ges in inom föreskriven tid. Om det *har försummats* får Skatteverket vid vite förelägga viss tid eller, *där bouppteckning inte skett*, förordna en lämplig person att *föranstalta om det*. Sådant förordnande *utgör inte hinder* att vara *god man* vid förrättningen.

Skatteverket *ska* se till att bouppteckning, när sådan krävs, förrättas och ges in inom föreskriven tid. Om det *inte har gjorts* får Skatteverket vid vite förelägga viss tid *inom vilken skyldigheten ska fullgöras* eller förordna en lämplig person att *se till att bouppteckning förrättas och ges in*. Ett sådant förordnande *hindrar inte* den förordnade att vara *förrättningsperson* vid förrättningen.

Skatteverket *skall* registrera bouppteckningen och förse den med bevis om detta.

Skatteverket *ska* registrera bouppteckningen och förse den med bevis om detta.

Registrering av bouppteckning får inte ske, om det *inte framgår* att vid bouppteckningen har gått till på

En bouppteckning får registreras endast om det framgår att det vid bouppteckningen har gått till på det

det sätt som sägs i detta kapitel. *Är* bouppteckningen bristfällig, får Skatteverket med föreläggande av vite utsätta tid inom vilken bristen *skall* avhjälpas.

Den som är skyldig att lämna uppgift till bouppteckning får föreläggas vid vite att fullgöra sin skyldighet.

sätt som sägs i detta kapitel. *Om* bouppteckningen *är* bristfällig, får Skatteverket med föreläggande av vite utsätta tid inom vilken bristen *ska* avhjälpas.

Prop. 2025/26:46

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2026.

3 Ärendet och dess beredning

Skatteverket gav i juni 2023 till Justitiedepartementet in memorian E-tjänst för inlämning av bouppteckningar (Ju2023/01440). En sammanfattning av promemorian finns i *bilaga 1*. Promemorians lagförslag finns i *bilaga 2*.

Promemorian har remissbehandlats. En förteckning över remissinstanserna finns i *bilaga 3*. Remissvaren finns tillgängliga på regeringens webbplats (regeringen.se) och i Justitiedepartementet (Ju2023/01440).

Riksdagen har tillkännagett för regeringen det som utskottet anför om kvalitetssäkring och domstolens beslutsunderlag i övrigt (bet. 2020/21:CU17 punkt 12, rskr. 2020/21:315). Av tillkännagivandet följer att regeringen bör ta initiativ till en uppföljning av att den tidsgräns för vårdnadsutredningar som infördes 2021 inte påverkar kvaliteten på utredningarna negativt (bet. 2020/21:CU17 s. 51–57).

Riksdagen har också tillkännagett för regeringen det som utskottet anför om digital bekräftelse av föräldraskap före barnets födelse (bet. 2020/21:CU16 punkt 5, rskr. 2020/21:404). Av tillkännagivandet följer att regeringen bör återkomma med lagförslag som innebär att ogifta föräldrar kan bekräfta föräldraskapet digitalt redan före barnets födsel (bet. 2020/21:CU16 s. 18–22).

Tillkännagivandena behandlas i avsnitt 6. Tillkännagivandena är slutbehandlade.

Lagrådet

Regeringen beslutade den 25 september 2025 att inhämta Lagrådets yttrande över de lagförslag som finns i *bilaga 4*. Lagrådets yttrande finns i *bilaga 5*. Regeringen följer delvis Lagrådets synpunkter och förslag, som behandlas i avsnitt 4.1 och 7 och i författningskommentaren. I förhållande till lagrådsremissens lagförslag görs även vissa språkliga ändringar.

4 Elektroniska bouppteckningar och dödsboanmälningar

Prop. 2025/26:46

4.1 Bouppteckningar och dödsboanmälningar ska kunna ges in i elektronisk form

Regeringens förslag

Bouppteckningar och dödsboanmälningar ska kunna ges in till Skatteverket i elektronisk form. De ska då lämnas till ett mottagningsställe som Skatteverket anvisar. Kravet på att också ge in en eller flera bestyrkta kopior av bouppteckningen ska tas bort. Detsamma gäller kraven i lag på att Skatteverket ska förvara en kopia av bouppteckningen samt dödsboanmälan.

I en bouppteckning ska uppgifter om person- eller samordningsnummer eller, när dessa saknas, födelsedatum anges för alla som ska kallas till bouppteckningsförrättningen.

Promemorians förslag

Förslagen i promemorian stämmer i huvudsak överens med regeringens. I promemorian lämnas inget lagförslag om elektronisk ingivning av dödsboanmälningar till Skatteverket.

Remissinstanserna

De flesta av remissinstanserna tillstyrker förslagen eller har ingen invändning mot dem. *Sveriges advokatsamfund* avstyrker förslagen, som enligt samfundet inte är tillräckligt genomarbetade. Samfundet anför bl.a. att det är oklart vem som ska kunna initiera ett ärende i Skatteverkets e-tjänst och att hanteringen av bilagor inte behandlas i promemorian. Även *Familjen Jurist*, *Kammarkollegiet* och *Sveriges Begravningsbyråers Förbund*, som alla tillstyrker förslagen, framför liknande synpunkter. *Lantmäteriet* anför att reglerna om lagfart medför att bouppteckningar som är fångeshandling vid en lagfartsansökan även fortsättningsvis måste upprättas som ett pappersoriginal.

Skälen för regeringens förslag

Om bouppteckningar och dödsboanmälningar

När någon dör ska som huvudregel en bouppteckning, dvs. en förteckning över den avlidnes tillgångar och skulder, upprättas och registreras hos Skatteverket. En bouppteckning syftar huvudsakligen till att klargöra förutsättningarna inför arvsförfarandet, och har flera viktiga funktioner. Bouppteckningen visar vilka som är dödsbodelägare eller annars har rätt till arv, och vad som finns att fördela i boet. Den visar också vilka som har rätt att företräda dödsboet i förhållande till tredje man. En registrerad bouppteckning fungerar i praktiken ofta som en legitimationshandling för dödsboet.

Bestämmelser om bouppteckningar och dödsboanmälningar finns i 20 kap. ärvdabalken och i förordningen (2001:423) om vissa frågor rörande Skatteverkets handläggning enligt 20 kap. ärvdabalken. Med bouppteckning avses både den förrättning till vilken dödsbodelägare och andra berörda kallas och den handling som upprättas vid förrättningen. En bouppteckning ska i regel förrättas senast tre månader efter dödsfallet (20 kap. 1 § ärvdabalken).

En dödsbodelägare som har egendomen i sin vård, en bouppteckningsman eller en testamentsexekutor ska bestämma tid och ort för bouppteckningen samt utse två kunniga och trovärdiga gode män att förrätta den. Till förrättningen ska den avlidnes efterlevande make eller sambo och alla delägare kallas i god tid (20 kap. 2 §). Den som vårdar egendomen eller i övrigt bäst känner till boet ska vara bouppgivare och lämna uppgifter om boet. Bouppgivaren ska på handlingen teckna en försäkran på heder och samvete att uppgifterna till bouppteckningen är riktiga och att inga uppgifter avsiktligt har utelämnats. De gode männen ska på samma handling intyga att allt har blivit riktigt antecknat och att tillgångarna har värderats efter bästa förstånd (20 kap. 6 §).

Bouppteckningen ska inom en månad efter det att den upprättats ges in för registrering till Skatteverket, tillsammans med en bestyrkt kopia. Dessutom ska ytterligare en bestyrkt kopia ges in för varje överförmyndare som ska ha tillsyn över förmynderskap, förvaltarskap eller godmanskap. Är inte nödvändiga kopior ingivna, ska Skatteverket ta kopior på boets bekostnad (20 kap. 8 §). Av promemorian framgår emellertid att Skatteverket inte längre strikt tillämpar kravet på ingivande av bestyrkta kopior, utan kan arkivera en inskannad elektronisk kopia av den registrerade bouppteckningen som Skatteverket självt tar fram (se vidare nedan).

När bouppteckningen har registrerats ska Skatteverket förse originalhandlingen med ett intyg om registreringen (20 kap. 9 §). Sedan skickar Skatteverket tillbaka den till ingivaren.

Om den avlidnes tillgångar är begränsade kan en bouppteckning under vissa förutsättningar ersättas av en dödsboanmälan av socialnämnden. En dödsboanmälan ska vara skriftlig och förvaras hos Skatteverket (se 20 kap. 1 § andra stycket och 8 a §).

Digitala tjänster i kontakter mellan myndigheter och enskilda

Riksdagen har beslutat att målet för Sveriges digitaliseringspolitik är att Sverige ska vara bäst i världen på att använda digitaliseringens möjligheter (prop. 2011/12:1 utg.omr. 22, bet. 2011/12:TU1, rskr. 2011/12:87). Ett av regeringens kompletterande strategiska mål är att Sverige ska ha en offentlig förvaltning som förenklar och bidrar till minskad administration genom användarvänliga, säkra och trygga digitala tjänster som effektiviseras med hjälp av AI- och datadriven utveckling (Sveriges digitaliseringsstrategi 2025–2030 s. 7 och 21–23). En viktig del i denna politik är att fortsätta arbetet med att förenkla och förbättra de digitala kontakterna mellan den offentliga förvaltningen och medborgarna. På så sätt kan tid och resurser sparas för företag och vardagen göras enklare för privatpersoner.

Den offentliga förvaltningen är redan i många avseenden digital. Exempelvis gäller sedan länge att självdeklarationen får lämnas in till

Skatteverket elektroniskt (se skatteförfarandelagen [2011:1244] och prop. 2010/11:165 s. 346). Ansökan om lagfart och andra ansökningar om inskrivning i fastighetsregistret får ges in till Lantmäteriet i form av elektroniska dokument (19 kap. 10, 10 a och 11 a §§ jordabalken och 2 § inskrivningsförfordningen [2000:309]). Detsamma gäller ansökningar om lantmåteriförrättning (4 kap. 8 och 8 a §§ fastighetsbildningslagen [1970:988]). I föräldrabalken har ändringar gjorts för att föräldrar i vissa fall ska kunna bekräfta ett föräldraskap digitalt hos Skatteverket (1 kap. 4 a § föräldrabalken och förordningen [2021:1046] om digital bekräftelse av föräldraskap). En ansökan om utmätning eller annan verkställighet kan ges in till Kronofogdemyndigheten digitalt (2 kap. 1 och 2 §§ utsökningsbalken och prop. 2020/21:161). Enligt regeringens mening bör digitaliseringsmöjligheter tas till vara på fler områden.

Bouppteckningar och dödsboanmälningar bör kunna ges in till Skatteverket i en elektronisk tjänst

Reglerna om hur en bouppteckning ska upprättas medför att den måste upprättas i pappersform och undertecknas av bouppgivaren och de gode männen (20 kap. 6 och 8 §§ ärvdabalken). Som Skatteverket anför i promemorian hindrar formkraven och kravet på att originalhandlingen och en bestyrkt kopia av den ska lämnas in till Skatteverket elektroniska rutiner för upprättande och ingivning av bouppteckningar (se också Ds 2003:29, bilaga 2, s. 96).

För dödsboanmälningar gäller ett skriftlighetskrav (20 kap. 8 a §). Det hindrar inte att en anmälan upprättas och lämnas in i elektronisk form. Ett krav på skriftlighet utesluter nämligen inte i sig att ansökan görs elektroniskt. Snarare än att föreskriva papperskommunikation för dess egen skull är syftet med ett skriftlighetskrav normalt att utesluta flyktiga former för kommunikation och dokumentation för att i stället åstadkomma en beständig, entydig och lätt kommunicerad hantering. Detta syfte kan i allmänhet även uppfyllas med elektroniska rutiner (jfr Ds 2003:29 s. 93–94). Ett elektroniskt förfarande för dödsboanmälningar kan trots det, som bl.a. *Uppsala universitet (Juridiska fakultetsnämnden)* och *Stockholms kommun* påpekar, motivera vissa författningsändringar.

Som Skatteverket anför i promemorian skulle en möjlighet att lämna in bouppteckningar och dödsboanmälningar i elektronisk form innebära en förenkling och kostnadsminskning både för de som ska upprätta och lämna in handlingarna och för Skatteverket. Färre handlingar behöver skickas per post till myndigheten och ett elektroniskt förfarande kan också minska myndighetens behov av att begära kompletteringar eller justeringar. I ett elektroniskt förfarande kan nämligen kontroller och stöd för upprättandet av bouppteckningen eller dödsboanmälan byggas in på ett sätt som inte är möjligt när handlingen upprättas i pappersform. Ett elektroniskt förfarande motverkar därför att handlingen av misstag fylls in på fel sätt eller att viktiga uppgifter utelämnas.

Skatteverket lyfter i promemorian fram att en möjlighet att lämna in bouppteckningar i en elektronisk tjänst som myndigheten tillhandahåller efterfrågas av både enskilda och professionella ingivare, såsom begravningsbyråer, advokatbyråer och revisionsbyråer. Också bland remissinstanserna finns ett mycket starkt stöd för detta, även om vissa instanser

pekar på praktiska och rättsliga frågor som bör hanteras för att förfarandet ska bli effektivt och rättssäkert. Remissinstanserna är också positiva till att det elektroniska förfarandet även ska omfatta dödsboanmälningar. Vidare har Riksrevisionen i samband med sin granskning av statens insatser vid hantering av dödsbon rekommenderat regeringen att vidta nödvändiga åtgärder för att möjliggöra elektronisk inlämning av bouppteckningar, se granskningsrapporten Statens insatser vid hantering av dödsbon – utredning, förvaltning och skifte (RiR 2025:23).

Enligt regeringens mening är det uppenbart att en möjlighet att upprätta och ge in bouppteckningar och dödsboanmälningar elektroniskt skulle medföra väsentliga förenklingar för både privatpersoner, professionella ingivare, Skatteverket och andra berörda myndigheter. En sådan möjlighet bör därför införas.

Möjligheten att upprätta och lämna in en bouppteckning i pappersform bör behållas. När det gäller dödsboanmälningar är det inte lika självklart. *Lagrådet* anser att det finns skäl att överväga om socialnämnden ska kunna lämna in sådana endast i elektronisk form. Enligt regeringens mening bör dock en sådan förändring anstå. Det finns inte underlag för att bedöma vilka förutsättningar som finns i kommunerna för att nu göra en sådan ändring och det kan inte uteslutas att möjligheten att lämna in en dödsboanmälan i pappersform även fortsättningsvis kan fylla ett behov, i vart fall som ett komplement. Möjligheten bör därför behållas även för dödsboanmälningar.

Skatteverket får årligen in nästan 100 000 bouppteckningar och dödsboanmälningar (enligt Skatteverkets statistik för 2017–2022). Omkring 40 procent av bouppteckningarna upprättas av privatpersoner, som ofta är närstående till den avlidne, medan resterande del upprättas av professionella ingivare. Som Skatteverket beskriver i promemorian behöver det elektroniska förfarandet utformas så att det möjliggör för olika slags ingivare att använda förfarandet på det sätt som passar bäst i det enskilda fallet. För privatpersoner bör Skatteverkets e-tjänst möjliggöra att bouppteckningen upprättas, undertecknas och ges in direkt i ett eget utrymme i e-tjänsten. För professionella ingivare kan det i stället ofta vara fördelaktigt att kunna upprätta bouppteckningen i sin egen it-miljö och sedan lämna in den till Skatteverket i elektronisk form. I båda fallen blir det fråga om elektroniska original. Regleringen bör öppna för båda möjligheterna för ingivande.

Handlingarna bör endast kunna ges in på det sätt som Skatteverket anvisar. Ett sätt att säkerställa att så sker är att i lagen ange att en bouppteckning respektive en dödsboanmälan som ges in elektroniskt ska lämnas till ett mottagningsställe som Skatteverket anvisar. Genom att använda uttrycket mottagningsställe – i stället för e-tjänst som i Skatteverkets förslag – blir regleringen mer teknikneutral och utrymmet ökar att på lägre föreskriftsnivå ange närmare regler om elektronisk ingivning.

Lagrådet anser att det uttryckligen bör framgå av ärvdabalken att en bouppteckning kan upprättas antingen som en pappershandling eller elektroniskt och föreslår därför en särskild bestämmelse av den innebörden. Enligt *Lagrådet* blir det då överflödigt att ange att bouppteckningen får ges in till ett mottagningsställe som Skatteverket anvisar. Regeringen konstaterar emellertid att det inte är reglerat i

ärvdabalken hur en bouppteckning kan upprättas. Det bedöms inte nu finnas ett behov av en sådan reglering och det vore också olyckligt att i samband med att steg tas mot en på sikt helt digital hantering av bouppteckningar i lag uttryckligen ange papper som en likvärdig form att upprätta bouppteckningar på. Regeringen ser vidare ett värde i att det direkt av lagtexten framgår att en elektronisk bouppteckning eller dödsboanmälan endast kan lämnas in på det sätt som Skatteverket anvisar. På så sätt blir det tydligt för ingivaren att särskilda rutiner gäller för elektronisk inlämning. Det blir också tydligt att handlingarna kan upprättas elektroniskt, utan att det anges särskilt. Regeringen anser därför att det i ärvdabalken bör anges att en bouppteckning respektive en dödsboanmälan som ges in elektroniskt ska lämnas till ett mottagningsställe som Skatteverket anvisar. Närmare föreskrifter om hur en bouppteckning som upprättas elektroniskt eller en dödsboanmälan som görs elektroniskt ska vara utformad och ges in kan meddelas av regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer med stöd av 8 kap. 7 § regeeringsformen. En upplysning om detta bör tas in i ärvdabalken.

Regeringens förslag i propositionen kan sägas innebära att Skatteverket får i uppgift att utforma den digitala tjänsten för inlämning av bouppteckningar och dödsboanmälningar. Det är viktigt att detta sker i nära samråd med de blivande användarna av den digitala tjänsten, främst andra myndigheter och de professionella ingivarna. I den processen kan de frågor som väcks av vissa remissinstanser hanteras. Bland dessa kan nämnas exempelvis de frågor som bl.a. *Sveriges advokatsamfund* väcker om vem som ska kunna initiera ett ärende i den elektroniska tjänsten och om möjligheten att kunna lämna in bilagor till bouppteckningar och dödsboanmälningar elektroniskt. Som *Myndigheten för delaktighet* framhåller bör Skatteverket givetvis utforma e-tjänsten med beaktande av den mångfald av behov och förmågor som finns hos befolkningen.

När det gäller frågan om användning av e-tjänsten och vem som ska kunna initiera ett ärende, som Advokatsamfundet lyfter, kan det särskilt framhållas att förslagen i propositionen inte innebär att reglerna om förrättande av bouppteckning i bl.a. 20 kap. 2 § ärvdabalken ändras. Det ska därmed även fortsättningsvis hållas en bouppteckningsförrättning, till vilken samtliga dödsbodelägare ska kallas. Vid förrättningen, som ska hållas av två kunniga och trovärdiga personer (se vidare avsnitt 4.2), ska boets tillgångar och skulder gås igenom. Att bouppteckningshandlingens upprättas elektroniskt i en e-tjänst i stället för i pappersform bör därmed inte i sig innebära att risken för missbruk ökar.

För att Skatteverkets e-tjänst ska fungera bör berörda dödsbodelägare kunna identifieras genom personnummer eller samordningsnummer. För att möjliggöra detta bör uppgifter om person- eller samordningsnummer eller, när dessa saknas, födelsedatum anges i bouppteckningen för alla som ska kallas till förrättningen. *Lagrådet* anser att det nu finns skäl att överväga om hemvist för de som kallas till förrättningen bara ska behöva uppges om person- eller samordningsnummer saknas, t.ex. därför att personen är bosatt utomlands. Enligt regeringens bedömning kan emellertid en uppgift om hemvist fylla ett behov även i andra fall än då personen saknar ett person- eller samordningsnummer. Exempelvis är en person som har ett personnummer, men som är utflyttad från Sverige, inte skyldig att hålla uppgiften om hemvist uppdaterad. Att ta bort kravet på att ange

hemvist för de som har ett person- eller samordningsnummer skulle därmed kunna medföra vissa negativa konsekvenser, exempelvis för Skatteverkets kontroll av att de personer som inte har närvarat vid bouppteckningen har kallats till den. Kravet på att ange hemvist för de som kallas till bouppteckningen bör därför behållas.

I avsnitt 5 finns en integritetsanalys.

Kravet på att ge in bestyrkta kopior bör tas bort

Skatteverket föreslår i promemorian att kravet på att en eller flera bestyrkta kopior av bouppteckningen ska ges in tillsammans med originalet tas bort, eftersom kravet inte längre fyller någon funktion och dessutom hindrar ett elektroniskt förfarande. Detsamma bör enligt Skatteverket gälla kravet på att myndigheten ska förvara en bestyrkt kopia av bouppteckningen, som bör ändras till att myndigheten ska förvara en kopia av den.

Ett förslag om att slopa kravet på att ge in bestyrkta kopior behandlades redan 2000 i propositionen Ansvaret för inregistrering av bouppteckningar och för arvsbeskattning, m.m. Den sammantagna bedömningen var då att kravet på bestyrkta kopior inte skulle ändras, eftersom den fördel som ett avskaffande av kravet medför för den enskilde inte bedömdes uppvägas av de olägenheter som skulle uppkomma för Skatteverket (prop. 2000/01:21 s. 65). Som nämns ovan har Skatteverkets arbetssätt numera ändrats så att något behov av att ge in bestyrkta kopior inte längre finns. Behovet av bestyrkta kopior kan i stället tillgodoses elektroniskt av Skatteverket. Enligt regeringens mening kan därför lagkravet på att bestyrkta kopior ska ges in och förvaras tas bort. Detsamma gäller kravet på förvaring av dödsboanmälan. Skatteverkets förvaring av handlingar kan, med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen, i stället regleras i förordning.

Särskilt om lagfartsansökningar

En registrerad bouppteckning för ett dödsbo som äger en fastighet utgör fångeshandling vid lagfartsansökan när dödsboet självt eller en arvinge som är ensam dödsbodelägare ansöker om lagfart (se 20 kap. 5 § jordabalken). I alla situationer där ett arvskifte upprättas är det i stället den handlingen som är fångeshandling. Som *Lantmäteriet* pekar på utgår den nuvarande regleringen av lagfartsansökningar från att bouppteckningen, liksom andra fångeshandlingar, upprättas i pappersform. Även om det i många fall är möjligt att göra en lagfartsansökan i elektronisk form är det i de fallen en bestyrkt elektronisk kopia av pappersoriginalet som ges in tillsammans med ansökan. De nuvarande reglerna, som finns i 19 kap. jordabalken, inskrivningsförordningen och Lantmäteriets föreskrifter om digital ansökan i inskrivningsärenden (LMFS 2017:4), hindrar därmed att en bouppteckning som upprättas som ett elektroniskt original används som fångeshandling vid lagfartsansökan.

I betänkandet Digitala fastighetsköp & Förköpsrätt vid fastighetstransaktioner (SOU 2024:38) lämnas förslag om att möjliggöra att överlåtelse av en fastighet sker elektroniskt. Förslagen i betänkandet omfattar bl.a. lagfartsansökningar som görs med en bouppteckning som fångeshandling. Förslagen och inkomna remissynpunkter bereds i Regeringskansliet (Li2024/01326 och Ju2025/00832).

I dagsläget kommer alltså bouppteckningar som ska användas som fångeshandling vid lagfartsansökan att behöva upprättas i pappersform. Det handlar om mindre än en fjärdedel av bouppteckningarna. De stora vinster som är förenade med en möjlighet att kunna upprätta andra bouppteckningar elektroniskt motiverar enligt regeringens mening att förslagen i propositionen genomförs redan nu. När Skatteverket utformar sin e-tjänst behöver myndigheten dock beakta att vissa bouppteckningar under en övergångsperiod fortsatt måste upprättas i pappersform, och se till att detta är tydligt för den som vill använda e-tjänsten.

4.2 Förrättningspersoner

Regeringens förslag

De gode män som förrättar bouppteckningen ska i stället benämnas förrättningspersoner.

Promemorians förslag

Förslaget i promemorian stämmer överens med regeringens.

Remissinstanserna

Remissinstanserna tillstyrker förslaget eller har ingen invändning mot det.

Skälen för regeringens förslag

Som nämns i avsnitt 4.1 ska en dödsbodelägare som har egendomen i sin vård, en boutredningsman eller en testamentsexekutor bestämma tid och ort för bouppteckning samt utse två kunniga och trovärdiga gode män att förrätta den (20 kap. 2 § ärvdabalken). Med tanke på att benämningen god man för den breda allmänheten sannolikt främst leder tankarna till det slags ställföreträdare som regleras i 11 kap. föräldrabalken, är benämningen inte helt träffande för den som förrättar en bouppteckning. Benämningen används även i ärvdabalken i denna och andra betydelser (se 10 kap. 4 §, 12 kap. 9 och 11 §§, 16 kap. 6 §, 18 kap. 2 §, 19 kap. 1, 17 och 18 §§, 20 kap. 8 § och 24 kap. 4 och 5 §§). Som Skatteverket föreslår i promemorian bör benämningen god man därför inte användas när det avser någon som ska förrätta bouppteckningen. Benämningen bör i stället vara förrättningsperson. Det innebär inte någon ändring i sak.

Regeringens bedömning

Det finns rättsligt stöd för den personuppgiftsbehandling som kommer att ske i Skatteverkets e-tjänst. Behandlingen utgör ett proportionerligt ingrepp i enskildas personliga integritet.

Det behövs inga ytterligare föreskrifter i lag om behandlingen av dessa personuppgifter.

Promemorians bedömning

Bedömningen i promemorian stämmer överens med regeringens.

Remissinstanserna

De flesta av remissinstanserna delar bedömningen eller har ingen invändning mot den. *Sveriges advokatsamfund* framför att om bouppteckningar ges in elektroniskt, kan detta innebära att de blir sökbara inte bara med stöd av personuppgifter om den avlidne och dödsbodelägare som hittills, utan även med stöd av andra uppgifter, såsom bankuppgifter. Skyddet för den personliga integriteten behöver därför enligt samfundet stärkas, bl.a. för att skydda mot att brottslingar begär ut dessa uppgifter. *Familjens Jurist*, *Kammarkollegiet* och *Sveriges Begravningsbyråers Förbund* framför liknande synpunkter.

Skälen för regeringens bedömning

Förslaget om att bouppteckningar och dödsboanmälningar ska kunna ges in till Skatteverket i elektronisk form bygger på att myndigheten tar fram en tjänst som enskilda kan använda med hjälp av digitala hjälpmedel. Uppgifter om bl.a. den avlidnes och dödsbodelägares namn och personnummer kan behöva samlas in och behandlas i systemet.

Generella regler om behandlingen av personuppgifter inom EU finns i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 av den 27 april 2016 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmän dataskyddsförordning). Det huvudsakliga syftet med förordningen är att ytterligare harmonisera och effektivisera skyddet för personuppgifter för att förbättra den inre marknadens funktion och öka enskildas kontroll över sina personuppgifter. Förordningen utgår från att varje behandling av personuppgifter ska vila på en rättslig grund (artikel 6). I Sverige kompletteras förordningen av lagen (2018:218) med kompletterande bestämmelser till EU:s dataskyddsförordning (dataskyddslagen) och förordningen (2018:219) med samma namn. I fråga om behandling av personuppgifter i Skatteverkets verksamhet tillämpas även lagen (2015:898) om behandling av personuppgifter i Skatteverkets äktenskapsregister- och bouppteckningsverksamheter och förordningen (2015:905) med samma namn. I Regeringskansliet pågår det ett arbete med en modern dataskyddsreglering för bl.a.

Personuppgiftsbehandling får ske bl.a. om den är nödvändig för att uppfylla en rättslig förpliktelse som följer av lag eller annan författning (2 kap. 1 § dataskyddslagen, jfr artikel 6.1 c i dataskyddsförordningen). Den får också ske om den är nödvändig för att utföra en uppgift av allmänt intresse som följer av lag eller annan författning eller om den utgör ett led i myndighetsutövning enligt lag eller annan författning (se 2 kap. 2 § dataskyddslagen, jfr artikel 6.1 e i dataskyddsförordningen). Bestämmelserna i lagen om behandling av personuppgifter i Skatteverkets äktenskapsregister- och bouppteckningsverksamheter gäller om behandlingen av personuppgifter är helt eller delvis automatiserad eller om personuppgifterna ingår i eller är avsedda att ingå i en strukturerad samling av personuppgifter som är tillgänglig för sökning eller sammanställning enligt särskilda kriterier (2 §). Personuppgifter får behandlas om det behövs i Skatteverkets äktenskapsregister- och bouppteckningsverksamheter. Sådana uppgifter som redan har samlats in och behandlas för detta ändamål får även behandlas om det behövs för att fullgöra uppgiftslämnande som sker i överensstämmelse med lag eller förordning. Personuppgifter får behandlas även för andra ändamål, under förutsättning att uppgifterna inte behandlas på ett sätt som är oförenligt med det ändamål för vilket uppgifterna samlades in (6 §). Vilka uppgifter som behandlas i dessa verksamheter och på vilket sätt detta sker styrs i hög grad av bestämmelserna i andra författningar, främst äktenskapsbalken, ärvdebalken och Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 650/2012 av den 4 juli 2012 om behörighet, tillämplig lag, erkännande och verkställighet av domar samt godkännande och verkställighet av officiella handlingar i samband med arv och om inrättandet av ett europeiskt arvsintyg (arvsförordningen).

Regeringen har tidigare bedömt att det inte är lämpligt eller behövt att i lagen reglera vilka uppgifter som får behandlas eller i detalj ange för vilka ändamål och arbetsuppgifter uppgifter får behandlas. Genom att det i lagen anges att uppgifter får behandlas om det behövs i Skatteverkets äktenskapsregister- och bouppteckningsverksamhet är avsikten att all den behandling som är nödvändig i verksamheten täcks in. Behandling som sker i den interna administrationen hos Skatteverket faller utanför tillämpningsområdet för lagen om behandling av personuppgifter i Skatteverkets äktenskapsregister- och bouppteckningsverksamheter (jfr prop. 2015/16:28 s. 33 och 36–38). Det hindrar inte i sig att uppgifterna behandlas.

I avsnitt 4.1 föreslås att personnummer eller samordningsnummer fortsättningsvis ska anges i bouppteckningen för alla som ska kallas till bouppteckningsförrättningen. Om en person saknar ett sådant nummer ska födelsedatum anges. Av Skatteverkets promemoria framgår att dessa uppgifter vanligtvis redan anges. Det betyder dock inte att frågan om konsekvenserna för enskildas integritet inte behöver beaktas när ett lagkrav nu föreslås. Förslaget innebär att ytterligare personuppgifter kommer att behandlas och det kan medföra integritetsrisker, särskilt som personnummer och samordningsnummer är uppgifter som har ett särskilt skydd enligt 3 kap. 10 och 11 §§ dataskyddslagen (se även artikel 87 i EU:s dataskyddsförordning).

Uppgifterna inom bouppteckningsverksamheten omfattas normalt inte av sekretess. Personer med skyddad folkbokföring eller personer som har en sekretessmarkering i folkbokföringsdatabasen kan dock förekomma. Det finns ett adekvat skydd för att säkerställa att uppgifter som omfattas av sekretess inte lämnas ut. Ett krav på att ange t.ex. personnummer kommer att effektivisera Skatteverkets sekretessprövning och göra den mer säker eftersom Skatteverket på ett enklare sätt kan konstatera om den person som avses har skyddad folkbokföring eller sekretessmarkering.

Skatteverkets bouppteckningsverksamhet är en allmännyttig verksamhet. Förslaget kommer att underlätta Skatteverkets kontroll av bouppteckningar och ge ökade förutsättningar för en maskinell kontroll, något som leder till effektiviseringsvinster för verksamheten. Tillförlitligheten av uppgifterna förväntas öka och antalet fel förväntas minska. Sammantaget innebär det att handläggningen av ärenden kommer att gå snabbare, vilket är till fördel för de enskilda.

Sveriges advokatsamfund pekar på att bouppteckningar som ges in elektroniskt skulle kunna vara sökbara med stöd av fler uppgifter än vad som hittills varit möjligt, exempelvis känsliga uppgifter såsom bankuppgifter. Av intresse i det sammanhanget är att Skatteverket redan med den hittillsvarande regleringen sparar en elektronisk kopia av handlingarna i registret för bouppteckningar (se prop. 2015/16:28 s. 37). Vid utformningen av den digitala tjänsten behöver Skatteverket dessutom säkerställa att den överensstämmer med gällande reglering. Av lagen om behandling av personuppgifter i Skatteverkets äktenskapsregister- och bouppteckningsverksamheter framgår att endast vissa sökbegrepp får användas vid sökning efter bouppteckningar. Det handlar exempelvis om uppgifter om ingivarens identitet och vissa uppgifter som ska föras i samband med registreringen av allmänna handlingar, såsom datum när handlingen kom in. Det är inte tillåtet att använda känsliga personuppgifter som sökbegrepp (se 8 §). Skatteverket behöver som personuppgiftsansvarig dessutom pröva om ytterligare åtgärder behöver vidtas, t.ex. när det gäller rutiner för behörigheter och åtkomstkontroll. Därigenom kan de risker som remissinstanserna lyfter minimeras. Regeringens samlade bedömning är att den personuppgiftsbehandling som kommer att ske utgör ett proportionerligt ingrepp i den enskildes personliga integritet.

6 Regeringens bedömning av två familjerättsliga frågor

Kvalitetssäkring i vårdnadsutredningar

I mål om bl.a. vårdnad om barn ska rätten se till att frågorna blir tillräckligt utredda. Rätten kan för detta ändamål uppdra åt socialnämnden eller något annat organ att utse någon att utföra en utredning (s.k. vårdnadsutredning). Rätten ska se till att utredningen bedrivs skyndsamt. Genom ändringar i föräldrabalken 2021 infördes en tidsgräns för när en sådan utredning senast

ska vara slutförd. Tiden får inte sättas längre än fyra månader. Om det finns särskilda skäl får rätten förlänga tiden. Prop. 2025/26:46

Riksdagen har tillkännagett för regeringen det som utskottet anför om kvalitetssäkring och domstolens beslutsunderlag i övrigt (bet. 2020/21:CU17 punkt 12, rskr. 2020/21:315). Av tillkännagivandet följer att regeringen bör ta initiativ till en uppföljning av att den nya tidsgränsen för vårdnadsutredningar inte påverkar kvaliteten på utredningarna negativt, när den nya regleringen har varit i kraft en tid (bet. 2020/21:CU17 s. 51–57).

Regeringen gav i juni 2024 Myndigheten för familjerätt och föräldraskapsstöd och Socialstyrelsen i uppdrag att stärka socialtjänstens arbete med riskbedömningar samt i frågor om vårdnad, boende och umgänge (S2024/01210). Uppdraget syftar till att säkerställa kvaliteten på vårdnadsutredningar i bred mening och tar därmed sikte på även den fråga som riksdagen lyfter. Med hänsyn till de åtgärder som vidtagits och redovisas anser regeringen att tillkännagivandet är tillgodosett och slutbehandlat.

Digital bekräftelse av föräldraskap före barnets födelse

Riksdagen har tillkännagett för regeringen det som utskottet anför om digital bekräftelse av föräldraskap före barnets födelse (bet. 2020/21:CU16 punkt 5, rskr. 2020/21:404). Av tillkännagivandet följer att regeringen bör återkomma med lagförslag som innebär att ogifta föräldrar kan bekräfta föräldraskapet digitalt redan före barnets födelse (bet. 2020/21:CU16 s. 18–22).

Sedan den 1 januari 2022 kan föräldraskap under vissa förutsättningar bekräftas digitalt utan socialnämndens medverkan. En sådan bekräftelse görs via en e-tjänst som Skatteverket tillhandahåller och möjligheten finns under 14 dagar efter barnets födelse. En förutsättning för att använda sig av tjänsten är att barnet har ett personnummer, vilket det i regel får samma dag som det föds. I den bakomliggande propositionen Modernare regler för bekräftelse av föräldraskap, faderskapsundersökningar och för att åstadkomma könsneutral föräldraskapspresumtion (prop. 2020/21:176) gjorde den förra regeringen bedömningen att det inte bör införas en möjlighet att digitalt bekräfta föräldraskap före barnets födelse. I propositionen uttalades att det dock kan finnas anledning att på nytt överväga frågan, om det vid en utvärdering av det digitala systemet framkommer att det finns behov av att införa en sådan möjlighet att bekräfta föräldraskapet före födelsen (s. 42–44).

Regeringen har noga följt frågan om vilket genomslag de nya reglerna har fått. Möjligheten för ogifta föräldrar att digitalt bekräfta ett föräldraskap har nu varit i kraft i drygt tre år. Enligt uppgifter från Skatteverket har andelen digitala bekräftelser av föräldraskap ökat för varje år och statistik från 2024 utvisar att 84 procent valde att bekräfta sitt föräldraskap digitalt. Reglerna om digital bekräftelse av föräldraskap har alltså fått ett mycket stort genomslag och innebär att fler barn kan få två rättsliga föräldrar i nära anslutning till födelsen. Det har inte framkommit att möjligheten att bekräfta föräldraskap skulle uppfattas vara för

7 Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

Regeringens förslag

De föreslagna lagändringarna ska träda i kraft den 1 juli 2026.

Regeringens bedömning

Några särskilda övergångsbestämmelser behövs inte.

Promemorians förslag och bedömning

Förslaget och bedömningen i promemorian stämmer delvis överens med regeringens. I promemorian föreslås att lagändringarna ska träda i kraft den 1 juli 2025.

Remissinstanserna

Remissinstanserna tillstyrker förslaget och delar bedömningen eller har ingen invändning mot dem.

Skälen för regeringens förslag och bedömning

De föreslagna lagändringarna bör träda i kraft så snart som möjligt. Med hänsyn till de återstående leden i lagstiftningsprocessen bedöms det vara den 1 juli 2026.

Enligt *Lagrådet* ger förslagen intrycket att det blir möjligt att ge in bouppteckningar i elektronisk form redan när lagändringarna träder i kraft. Eftersom det elektroniska förfarandet inte kan tillämpas innan Skatteverket har inrättat e-tjänsten framstår regleringen enligt Lagrådet som missvisande. Lagrådet föreslår därför att lagändringarna ska träda i kraft den dag som regeringen bestämmer. Regeringen konstaterar dock att det är tydligt i propositionens förslag att ett ingivande av en elektronisk bouppteckning eller dödsboanmälan förutsätter att Skatteverket anvisar ett mottagningsställe för det syftet. Detta sker när den tekniska lösningen är på plats. Utrymmet för missförstånd minskar också om en uttrycklig bestämmelse om att en bouppteckning kan upprättas elektroniskt, likt den Lagrådet föreslår, inte tas in i ärvdabalken (se vidare avsnitt 4.1). Regeringens bedömning är därför att ett ikraftträdande den 1 juli 2026 är lämpligt och att det inte behövs några övergångsbestämmelser. Det kan nämnas att flera liknande lagstiftningsärenden har hanterats på detta sätt, se exempelvis prop. 2017/18:126 och prop. 2019/20:189.

Regeringens bedömning

Förslagen underlättar och minskar kostnaderna för privatpersoner och professionella ingivare som ger in en bouppteckning till Skatteverket. Förslagen effektiviserar Skatteverkets arbete med bouppteckningar och leder på sikt till kostnadsbesparingar som överstiger kostnaderna för att upprätta e-tjänsten. De föreslagna ändringarna kan även bidra till att handläggningstiderna blir kortare. De kostnader och besparingar som förslagen medför kan hanteras inom myndighetens befintliga ekonomiska ramar.

Förslagen förväntas få begränsade konsekvenser för andra myndigheter och domstolar. Dessa kan hanteras inom befintliga ekonomiska ramar.

Promemorians bedömning

Bedömningen i promemorian stämmer i huvudsak överens med regeringens. I promemorian görs bedömningen att de föreslagna ändringarna inte får några konsekvenser för andra myndigheter och domstolar än Skatteverket.

Remissinstanserna

De flesta av remissinstanserna delar bedömningen eller har ingen invändning mot den. *Lantmäteriet* invänder mot bedömningen i promemorian att förslagen inte kommer att få några effekter för andra myndigheter.

Skälen för regeringens bedömning*Konsekvenser för privatpersoner*

Privatpersoner står för ca 40 procent av de inlämnade bouppteckningarna. De flesta felen i bouppteckningar förekommer i dessa bouppteckningar. Detta beror bl.a. på att det ofta saknas kunskap om hur en bouppteckning ska förrättas och upprättas. Felaktiga bouppteckningar leder i sin tur till längre handläggningstider för dödsboet, vilket kan medföra extra kostnader på grund av att dödsboet inte kan avvecklas inom en rimlig tid.

En e-tjänst för inlämning av bouppteckningar kan förväntas användas i stor utsträckning av de privatpersoner som använder sig av Skatteverkets blankett för att upprätta bouppteckningen. Med olika former av stöd och hjälprutor i e-tjänsten kommer en del av de misstag som görs att kunna undvikas, vilket innebär tidsvinster och mindre arbete för privatpersonerna och för Skatteverket. Det ger en kortare handläggningstid som i sin tur bidrar till att dödsboet kan avvecklas snabbare. Bouppteckningen kommer också in till Skatteverket på ett snabbare och säkrare sätt jämfört med ett inskickat brev. E-tjänsten ska tillhandahållas utan kostnad för dess användare. Förslagen medför alltså inga extra kostnader för enskilda. För privat-

personer som inte vill eller kan använda e-tjänsten kommer möjligheten att ge in bouppteckningen i pappersform att finnas kvar.

Konsekvenser för professionella ingivare

Professionella ingivare, såsom begravningsbyråer, advokatbyråer och revisionsbyråer, står för huvuddelen av de bouppteckningar som lämnas in till Skatteverket. I promemorian aviserar Skatteverket att myndigheten kommer att tillhandahålla dels en e-tjänst för inlämning som både privatpersoner och professionella ingivare kan använda, dels en e-tjänst för professionella ingivare som möjliggör att de kan lämna in en bouppteckning som upprättas i deras egen it-miljö. De flesta professionella ingivare kan förväntas i stor utsträckning använda en sådan e-tjänst. Att kunna lämna en bouppteckning från ett eget system till Skatteverkets system kan medföra minskat manuellt arbete och minska de administrativa kostnaderna för företagen. Dessa minskade kostnader kommer i slutändan företagets kunder till del.

Konsekvenser för Skatteverket

Den elektroniska tjänsten är ett sätt att underlätta för både privatpersoner och professionella ingivare att upprätta och lämna in bouppteckningar till Skatteverket. På motsvarande sätt kommer den elektroniska tjänsten för dödsboanmälningar att underlätta för kommunerna att upprätta och lämna in sådana anmälningar. Den digitala hanteringen förväntas innebära att antalet fel i dessa handlingar minskar och att Skatteverkets handläggning går snabbare. Detta kan i sin tur även innebära att förtroendet för Skatteverket stärks.

Bouppteckningsverksamheten omfattar enligt promemorian ca 47 helårsarbetskrafter hos Skatteverket. Verksamheten är relativt sårbar och det är lätt att balanser byggs upp när någonting utanför det normala inträffar i den övriga verksamheten. Handläggningstiderna har kritiserats av justitieombudsmannen i beslut den 20 november 2023 i ärendena dnr 120-2023 och 122-2023. För att hålla rimliga handläggningstider behöver ärendehanteringen effektiviseras genom maskinellt stöd.

Det är svårt att uppskatta i vilken utsträckning e-tjänsten kommer att användas för att upprätta och lämna in bouppteckningar. Den digitala utvecklingen av och efterfrågan på e-tjänster förväntas dock innebära att en allt större del av de bouppteckningar som upprättas av privatpersoner på sikt kommer att ges in genom e-tjänsten. Som nämns ovan är det också denna grupp som står för de flesta felen i bouppteckningarna. Med e-tjänsten kommer en del fel att undvikas och en kortare handläggningstid att kunna uppnås. Skatteverkets arbete med att handlägga bouppteckningar och dödsboanmälningar underlättas när mängden fel minskar och handlingarna ges in i elektronisk form. Ett minskat antal kompletteringar och rättelser och möjligheten att granska vissa uppgifter maskinellt medför att Skatteverkets handläggningstider minskar, vilket också leder till en snabbare avveckling av dödsboet.

Med en e-tjänst kommer fördelningen av bouppteckningar mellan berörda kontor att underlättas samtidigt som den administration som är kopplad till originalhandlingar i pappersform minimeras. Effektiviseringen till följd av ett minskat antal pappershandlingar som måste ankomst-

registreras och skannas beräknas medföra en årlig besparing på cirka 2,3 miljoner kronor. Att ärenden som ges in i e-tjänsten helt eller delvis kan hanteras maskinellt förväntas leda till en årlig besparing på ca 3,5 miljoner kronor. Den totala besparingen förväntas därmed uppgå till ca 5,8 miljoner kronor per år. Utvecklingskostnaden för e-tjänsterna för bouppteckningar och dödsboanmälningar beräknas uppgå till uppemot ca 100 miljoner kronor beroende på hur tjänsterna närmare utformas. Någon årlig underhållskostnad uppkommer inte då kostnaden redan ingår i befintlig förvaltningskostnad. Skatteverkets utveckling av e-tjänsterna behöver inte vara slutförd till ikraftträdandet. Med tanke på de stora vinster som förslagen medför på sikt är kostnaden motiverad. De kostnader och besparingar som förslaget medför kan hanteras inom myndighetens befintliga ekonomiska ramar.

Konsekvenser för det allmänna i övrigt

Lantmäteriet invänder mot bedömningen i promemorian att förslagen inte får några effekter för andra myndigheter och pekar på att en bouppteckning i elektronisk form inte överensstämmer med kraven att bouppteckningen i pappersoriginal eller bestyrkt kopia av ett sådant original behöver ges in vid bl.a. ansökningar om lagfart.

Som konstateras i avsnitt 4.1 hindrar de nuvarande reglerna, som finns i 19 kap. jordabalken, inskrivningsförordningen och Lantmäteriets föreskrifter om digital ansökan i inskrivningsärenden att en bouppteckning som upprättas som ett elektroniskt original används som fångeshandling vid lagfartsansökan. I avvaktan på att reglerna om lagfartsansökan ändras kommer bouppteckningar som ska användas som fångeshandling vid lagfartsansökan att behöva upprättas i pappersform. När Skatteverket utformar sin e-tjänst behöver myndigheten därför beakta att vissa bouppteckningar under en övergångsperiod fortsatt måste upprättas i pappersform, och se till att detta är tydligt för den som vill använda e-tjänsten. Förslagen i propositionen förväntas därmed inte i nuläget få annat än begränsade konsekvenser för Lantmäteriet och andra statliga myndigheter och domstolar. Dessa kan hanteras inom befintliga ekonomiska ramar.

Som bl.a. *Botkyrka kommun* och *Halmstads kommun* framhåller kommer e-tjänsten i viss mån att förenkla och effektivisera socialnämndernas arbete med dödsboanmälningar. De besparingar som det medför för kommunerna är dock inte så stora att det enligt regeringens bedömning påverkar behovet av statsbidrag till dem.

Övriga konsekvenser

Förslagen bedöms få en viss positiv effekt på miljön genom att de innebär en minskad pappersanvändning. Skatteverkets bouppteckningsblankett består av sju sidor. Till detta kommer eventuella bilagor. Genom att en inlämning i elektronisk form möjliggörs minskar även transporterna till Skatteverket, mellan Skatteverkets handläggande kontor och mellan Skatteverket och andra myndigheter.

En e-tjänst kan ge en ökad säkerhet och trygghet i att bouppteckningen ges in av en behörig person och innehåller korrekta uppgifter. Det kan därför finnas en viss positiv effekt på det brottsförebyggande arbetet.

Förslaget till lag om ändring i ärvdabalken

20 kap.

2 § *En dödsbodeläggare som har egendomen i sin vård, en boutredningsman eller en testamentsexekutor ska bestämma tid och plats för bouppteckningen och utse två kunniga och trovärdiga förrättningspersoner att förrätta den. Samtliga delägare ska kallas i god tid till förrättningen. Den avlidnes efterlevande make eller sambo ska alltid kallas. Om en lott i kvarlåtenskapen ska åtnjutas först sedan en arvinge eller universell testamentstagare har avlidit, ska även den kallas som vid tiden för bouppteckningen är närmast att på det sättet ta arv eller testamente.*

Om egendomen inte tas om hand av en delägare, boutredningsman eller testamentsexekutor, ankommer det på någon annan, som enligt 18 kap. 2 § har egendomen i sin vård, att se till att bouppteckning förrättas.

I paragrafen, som utformas efter synpunkter från *Lagrådet*, regleras bouppteckningsplikten och kallelser till förrättningen. Övervägandena finns i avsnitt 4.2.

I *första stycket* ersätts benämningen god man med förrättningsperson och ordet ort med plats. Det innebär ingen ändring i sak.

3 § *I bouppteckningen ska anges dagen för förrättningen, den dödes fullständiga namn, person- eller samordningsnummer, hemvist och dödsdag. Även namn, person- eller samordningsnummer och hemvist för dem som ska ha kallats till förrättningen ska anges. Om en person som ska ha kallats till förrättningen saknar person- eller samordningsnummer, ska födelsedatum anges. För en arvinge ska hans eller hennes släktskap med den döde anges. En arvinge ska anges även om han eller hon är utesluten från del i kvarlåtenskapen. Om den döde efterlämnar en make, ska det för bröstarvingar anges om de är bröstarvingar även till maken. Om en viss uppgift inte kan lämnas, ska det anges.*

Av bouppteckningen ska det framgå vilka som har närvarat vid förrättningen. Om någon som ska ha kallats inte har närvarat, ska det till bouppteckningen bifogas bevis om att han eller hon har blivit kallad i tid.

I paragrafen anges vilka uppgifter som ska anges i en bouppteckning. Övervägandena finns i avsnitt 4.1, där också *Lagrådets* synpunkter behandlas.

Ändringen i *första stycket* innebär att personnummer eller samordningsnummer för de personer som ska kallas till bouppteckningsförrättningen ska anges i bouppteckningen. Om en person som ska ha kallats till förrättningen saknar ett sådant nummer ska födelsedatum anges. Kan inte heller en uppgift om födelsedatum anges ska detta anmärkas i bouppteckningen. Den särskilda bestämmelsen om att födelsedatum ska anges för underårig slopas eftersom personnummer eller samordningsnummer, alternativt födelsedatum, ska anges för alla som ska kallas till förrättningen.

Vilka som ska kallas till en förrättning framgår av 2 §.

3 a § Skatteverket får till dödsboet *skicka* en förtryckt bouppteckningsblankett med följande uppgifter om den döde:

1. fullständigt namn och person- eller samordningsnummer,

2. hemvist,
3. dödsdag,
4. civilstånd,
5. äktenskapsförord och
6. fastighetsinnehav.

Även *uppgifter* om efterlevande makes namn, *person- eller samordningsnummer eller födelsedatum* och fastighetsinnehav samt dödsboets adress får förtryckas.

Paragrafen ger Skatteverket rätt att översända en förtryckt blankett för bouppteckning till dödsboet, med vissa uppgifter om den döde. Övervägandena finns i avsnitt. 4.1.

I *andra stycket* anges att den efterlevande makens person- eller samordningsnummer, eller födelsedatum får förtryckas på blanketten. Se vidare kommentaren till 3 §.

6 § Den som vårdar egendomen eller i övrigt bäst känner till boet *ska* såsom bouppgivare lämna uppgifter om boet. Varje delägare samt efterlevande make eller sambo *ska* på *begäran* lämna uppgifter till bouppteckningen.

Bouppgivaren *ska i bouppteckningen* på heder och samvete *bekräfta* att uppgifterna till bouppteckningen är riktiga och att inga uppgifter avsiktligt har utelämnats.

Bouppgivaren ska bekräfta sina uppgifter med ed, om talan om edgång förs av någon vars rätt är beroende av det eller av en bouppteckningsman eller testaments-exekutor. Samma skyldighet har en dödsbodelägare och en efterlevande make eller sambo som inte har varit bouppgivare. Även andra personer som har tagit befattning med boet kan åläggas att bekräfta uppgifterna i bouppteckningen under ed.

Förrättningspersonerna ska i bouppteckningen intyga att allt har blivit riktigt antecknat och att tillgångarna har värderats efter bästa förstånd.

I paragrafen, som utformas enligt *Lagrådets* förslag, regleras bl.a. den upplysningsplikt om boet som bouppgivaren och andra har. Övervägandena finns i avsnitt 4.

Andra stycket justeras för att tydliggöra att bouppgivarens intygande av att de lämnade uppgifterna är riktiga ska kunna göras antingen på en pappershandling eller elektroniskt. Andra–fjärde meningarna i stycket flyttas utan ändring i sak till ett nytt *tredje stycke*. Det hittillsvarande tredje stycket blir därmed ett nytt *fjärde stycke*. Där ersätts benämningen god man med förrättningsperson. Det innebär ingen ändring i sak. Vidare anges att förrättningspersonernas intygande ska göras i bouppteckningen i stället för som hittills på handlingen. Ändringen är av samma karaktär som ändringen i andra stycket.

8 § Bouppteckningen *ska* inom en månad efter det att den upprättats ges in för registrering till Skatteverket. *En bouppteckning som ges in elektroniskt ska lämnas till ett mottagningsställe som Skatteverket anvisar. Om det finns flera bouppteckningar, ska de ges in samtidigt och inom en månad från det att den sista bouppteckningen upprättades.*

I paragrafen regleras formen och tidpunkten för ingivande av en bouppteckning till Skatteverket. Övervägandena finns i avsnitt 4.1, där också *Lagrådets* synpunkter behandlas.

I *första stycket* görs en ändring som medför att bouppteckningen kan ges in till Skatteverket elektroniskt. Den ska då lämnas till ett mottagningsställe som Skatteverket anvisar. Kravet på att en eller flera bestyrkta kopior av bouppteckningen ska ges in tillsammans med bouppteckningen tas bort. I balken finns regler om att vissa handlingar ska ges in som bilagor till bouppteckningen (se t.ex. 20 kap. 5 §). Sådana handlingar kan också lämnas till mottagningsstället i elektronisk form.

Kravet i *andra stycket* på att en bestyrkt kopia ska förvaras hos Skatteverket utgår. Ett krav på att en kopia ska förvaras hos myndigheten kan i stället anges i förordning.

Tredje och fjärde styckena tas bort till följd av att kravet på att lämna in bestyrkta kopior i första stycket utgår.

8 a § Om den dödes tillgångar eller, när den döde efterlämnar make, tillgångarna tillsammans med hans eller hennes andel i makens giftorättsgods, inte räcker till annat än begravningskostnader och andra utgifter med anledning av dödsfallet och omfattar tillgångarna inte fast egendom eller tomträtt, behöver en bouppteckning inte förrättas, om en dödsboanmälan görs till Skatteverket av socialnämnden.

En dödsboanmälan ska vara skriftlig och innehålla den dödes fullständiga namn, person- eller samordningsnummer, hemvist, bostadsadress och dödsdag samt intyg som utvisar att *omständigheterna är sådana* som avses i första stycket *beträffande tillgångarna*. I anmälan ska även dödsbodelägares namn och bostadsadresser anges, om uppgifterna kan inhämtas utan avsevärd tidsutdräkt. Dödsboanmälan bör göras inom två månader efter dödsfallet. En dödsboanmälan som ges in elektroniskt ska lämnas till ett mottagningsställe som Skatteverket anvisar.

Även om det har gjorts en dödsboanmälan, ska en bouppteckning förrättas, om det begärs av en dödsbodelägarare eller någon annan vars rätt kan vara beroende av det och denne ställer säkerhet för bouppteckningskostnaden eller om en ny tillgång framkommer och *omständigheterna* därför inte längre är sådana som avses i första stycket. Bouppteckningen ska förrättas senast tre månader efter det att begäran om detta gjordes och säkerhet ställdes eller den nya tillgången framkom. I fråga om förlängning av tiden för att förrätta bouppteckning tillämpas 1 § första stycket.

I paragrafen regleras de dödsboanmälningar av socialnämnden som i vissa fall kan ersätta en bouppteckning. Övervägandena finns i avsnitt 4.1, där också *Lagrådets* synpunkter behandlas.

I *andra stycket* görs ändringar för att möjliggöra att en dödsboanmälan ska kunna ges in till Skatteverket elektroniskt. Om socialnämnden ger in dödsboanmälan på det sättet ska nämnden göra det till ett mottagningsställe som Skatteverket anvisar. Kravet på att dödsboanmälan ska förvaras hos Skatteverket utgår. Frågan kan i stället regleras i förordning.

8 b § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer kan med stöd av 8 kap. 7 § *regeringsformen* meddela närmare föreskrifter om hur en bouppteckning som upprättas elektroniskt eller en dödsboanmälan som görs elektroniskt ska vara utformad och ges in.

I paragrafen, som är ny och utformas enligt *Lagrådets* förslag, finns en upplysning om att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer kan meddela närmare föreskrifter om hur elektroniska bouppteckningar och dödsboanmälningar ska vara utformade och ges in. Övervägandena finns i avsnitt 4.1.

9 § Skatteverket *ska* se till att bouppteckning, när sådan krävs, förrättas och ges in inom föreskriven tid. Om det *inte* har gjorts får Skatteverket vid vite förelägga viss tid inom vilken skyldigheten *ska* fullgöras eller förordna en lämplig person att se till att bouppteckning förrättas och ges in. Ett sådant förordnande *hindrar inte* den förordnade att vara förrättningsperson vid förrättningen.

Skatteverket *ska* registrera bouppteckningen och förse den med bevis om detta.

En bouppteckning får *registreras endast* om det framgår att det vid bouppteckningen har gått till på det sätt som sägs i detta kapitel. Om bouppteckningen är bristfällig, får Skatteverket med föreläggande av vite utsätta tid inom vilken bristen *ska* avhjälpas.

Den som är skyldig att lämna uppgift till bouppteckning får föreläggas vid vite att fullgöra sin skyldighet.

I paragrafen, som utformas med beaktande av *Lagrådets* förslag, finns bestämmelser om förfarandet vid Skatteverket i fråga om bouppteckningar. Övervägandena finns i avsnitt 4.2.

I *första stycket* ersätts benämningen god man med förrättningsperson. Det innebär ingen ändring i sak.

Kravet i *andra stycket* på att Skatteverket ska förse bouppteckningen med bevis om registrering kan uppfyllas även med tillämpning av elektroniska rutiner, t.ex. genom en s.k. elektronisk stämpel.

Sammanfattning av Skatteverkets promemoria E-tjänst för inlämning av bouppteckningar

Skatteverket föreslår att bestämmelserna i 20 kap. ärvdabalken och förordningen (2001:423) om vissa frågor rörande Skatteverkets handläggning enligt 20 kap. ärvdabalken ändras, så att bouppteckningar kan ges in i en elektronisk tjänst som Skatteverket tillhandahåller. Bestämmelsen om att bestyrkta kopior av en bouppteckning ska ges in, slopas. Eftersom en elektronisk inlämning innebär att vissa uppgifter kan granskas maskinellt föreslås att personnummer, samordningsnummer eller födelsedatum ska anges för de som ska vara kallade till förrättningen. Vidare föreslås att begreppet gode män ändras till förrättningspersoner samt att en språklig översyn av bestämmelserna görs. Bestämmelserna föreslås träda i kraft den 1 juli 2025.

Förslagen föranleder inte några offentligfinansiella intäkter. De initiala kostnaderna för att utveckla system för en elektronisk tjänst för bouppteckningar och anpassa Skatteverkets verksamhet beräknas till ca 60 miljoner kronor.

Förslag till lag om ändring i ärvdabalken

Härigenom föreskrivs att 20 kap. 2–3 a, 6, 8 och 9 §§ ärvdabalken ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

20 kap.**2 §¹**

Dödsbodelägare som har egendomen i sin vård, boutredningsman eller testamentsexekutor *skall* bestämma tid och ort för bouppteckning samt utse två kunniga och trovärdiga *gode män* att förrätta den. Samtliga delägare *skall* kallas i god tid till förrättningen. Den avlidnes efterlevande make eller sambo *skall* alltid kallas. *Skall* lott i kvarlåtenskapen åtnjutas först sedan arvinge eller universell testamentstagare har avlidit, *skall* även den kallas som vid tiden för bouppteckningen är närmast att sålunda ta arv eller testamente.

Omhändertages ej egendomen av delägare, boutredningsman eller testamentsexekutor, ankommer på annan, som efter vad i 18 kap. 2 § sägs har egendomen i sin vård, att föranstalta om bouppteckning.

Dödsbodelägare som har egendomen i sin vård, boutredningsman eller testamentsexekutor *ska* bestämma tid och ort för bouppteckning samt utse två kunniga och trovärdiga *förrättningspersoner* att förrätta den. Samtliga delägare *ska* kallas i god tid till förrättningen. Den avlidnes efterlevande make eller sambo *ska* alltid kallas. *Ska* lott i kvarlåtenskapen åtnjutas först sedan arvinge eller universell testamentstagare har avlidit, *ska* även den kallas som vid tiden för bouppteckningen är närmast att sålunda ta arv eller testamente.

Om egendomen *inte omhändertas* av delägare, boutredningsman eller testamentsexekutor, ankommer på annan, som efter vad i 18 kap. 2 § sägs har egendomen i sin vård, att föranstalta om bouppteckning.

3 §²

I bouppteckningen anges dagen för förrättningen, den dödes fullständiga namn, personnummer eller samordningsnummer, hemvist och dödsdag. Även namn och hemvist för dem som ska ha kallats till förrättningen ska anges. För *underårig ska det anges födelse-datum och för arvinge ska det anges* hans eller hennes släktskap med

I bouppteckningen anges dagen för förrättningen, den dödes fullständiga namn, personnummer eller samordningsnummer, hemvist och dödsdag. Även namn, *personnummer eller samordningsnummer* och hemvist för dem som ska ha kallats till förrättningen ska anges. *Om en person som ska ha kallats till förrättningen saknar person-*

¹ Senaste lydelse 1987:231.

² Senaste lydelse 2023:160.

den döde. Arvinge ska anges även om han eller hon är utesluten från del i kvarlåtenskapen. Om den döde efterlämnar en make, ska det för bröstarvingar anges om de är bröstarvingar även till maken. Kan uppgift i visst hänseende inte lämnas, ska det anmärkas.

nummer eller samordningsnummer ska födelsedatum anges. För arvinge ska det anges hans eller hennes släktskap med den döde. Arvinge ska anges även om han eller hon är utesluten från del i kvarlåtenskapen. Om den döde efterlämnar en make, ska det för bröstarvingar anges om de är bröstarvingar även till maken. Kan uppgift i visst hänseende inte lämnas, ska det anmärkas.

Av bouppteckningen ska det framgå vilka som närvarat vid förrättningen. Om någon som ska ha kallats inte närvarat, ska det till bouppteckningen fogas bevis att han eller hon blivit kallad i tid.

3 a §³

Skatteverket får till dödsboet översända en förtryckt bouppteckningsblankett med följande uppgifter om den döde:

1. fullständigt namn och person- eller samordningsnummer,
2. hemvist,
3. dödsdag,
4. civilstånd,
5. äktenskapsförord och
6. fastighetsinnehav.

Även uppgift om efterlevande makes namn *och* fastighetsinnehav samt dödsboets adress får förtryckas.

Även uppgift om efterlevande makes namn, *personnummer, samordningsnummer eller födelsedatum*, fastighetsinnehav *och* dödsboets adress får förtryckas.

6 §⁴

Den som vårdar egendomen eller i övrigt bäst känner till boet *skall* såsom bouppgivare lämna uppgifter om boet. Varje delägare samt efterlevande make eller sambo *skall* på anmaning lämna uppgifter till bouppteckningen.

Bouppgivaren *skall på handlingen* teckna försäkran på heder och samvete att uppgifterna till bouppteckningen är riktiga och att inga uppgifter avsiktligt har utelämnats. Bouppgivaren *skall* bekräfta sina uppgifter med ed, om talan om edgång förs av någon vars

Den som vårdar egendomen eller i övrigt bäst känner till boet *ska* såsom bouppgivare lämna uppgifter om boet. Varje delägare samt efterlevande make eller sambo *ska* på anmaning lämna uppgifter till bouppteckningen.

Bouppgivaren *ska i bouppteckningen* teckna försäkran på heder och samvete att uppgifterna till bouppteckningen är riktiga och att inga uppgifter avsiktligt har utelämnats. Bouppgivaren *ska* bekräfta sina uppgifter med ed, om talan om edgång förs av någon vars

³ Senaste lydelse 2023:160.

⁴ Senaste lydelse 1987:231.

rätt kan bero därav eller av boutredningsman eller testaments-exekutor. Samma skyldighet har dessutom dödsbodelägare samt efterlevande make eller sambo som inte har varit bouppgivare. Även andra personer som har tagit befattning med boet kan åläggas att bekräfta uppgifterna i bouppteckningen under ed.

Gode männen skall på handlingen intyga att allt har blivit riktigt antecknat och att tillgångarna har värderats efter bästa förstånd.

rätt kan bero därav eller av boutredningsman eller testaments-exekutor. Samma skyldighet har dessutom dödsbodelägare samt efterlevande make eller sambo som inte har varit bouppgivare. Även andra personer som har tagit befattning med boet kan åläggas att bekräfta uppgifterna i bouppteckningen under ed.

Förrättningspersonerna ska i bouppteckningen intyga att allt har blivit riktigt antecknat och att tillgångarna har värderats efter bästa förstånd.

8 §⁵

Bouppteckningen *skall* inom en månad efter det att den upprättats *jämte en bestyrkt kopia* ges in för registrering till Skatteverket. Finns det flera bouppteckningar, *skall* de ges in samtidigt och inom en månad från det den sista bouppteckningen upprättades.

En *bestyrkt kopia* av bouppteckningen *skall* förvaras hos Skatteverket.

Har omyndig del i boet eller är någon för vilken förvaltare enligt föräldrabalken har förordnats delägare eller finns delägare, för vilken god man skall förordnas, skall ytterligare en bestyrkt kopia ges in för varje överförmyndare som skall ha tillsyn över ifrågasvarande förmynderskap, förvaltar-skap eller godmanskap. Är bouppteckningen av vidlyftig beskaffenhet, behöver denna kopia omfatta endast erforderliga delar.

Är inte erforderliga kopior ingivna, ska sådana tas på boets bekostnad.

Bouppteckningen *ska* inom en månad efter det att den upprättats ges in för registrering till Skatteverket. *Bouppteckningen ska ges in i en elektronisk tjänst som Skatteverket tillhandahåller eller som en skriftlig originalhandling.* Finns det flera bouppteckningar, *ska* de ges in samtidigt och inom en månad från det den sista bouppteckningen upprättades.

En kopia av bouppteckningen *ska* förvaras hos Skatteverket.

⁵ Senaste lydelse 2003:675.

Skatteverket *skall* se till att bouppteckning, när sådan krävs, förrättas och ges in inom föreskriven tid. Om det har försummats får Skatteverket vid vite förelägga viss tid eller, där bouppteckning inte skett, förordna en lämplig person att föranstalta om det. Sådant förordnande utgör inte hinder att vara *god man* vid förrättningen.

Skatteverket *skall* registrera bouppteckningen och förse den med bevis om detta.

Registrering av bouppteckning får inte ske, om det inte framgår att vid bouppteckningen har gått till på det sätt som sägs i detta kapitel. Är bouppteckningen bristfällig, får Skatteverket med föreläggande av vite utsätta tid inom vilken bristen ska avhjälpas.

Den som är skyldig att lämna uppgift till bouppteckning får föreläggas vid vite att fullgöra sin skyldighet.

Skatteverket *ska* se till att bouppteckning, när sådan krävs, förrättas och ges in inom föreskriven tid. Om det har försummats får Skatteverket vid vite förelägga viss tid eller, där bouppteckning inte skett, förordna en lämplig person att föranstalta om det. Sådant förordnande utgör inte hinder att vara *förrättningsperson* vid förrättningen.

Skatteverket *ska* registrera bouppteckningen och förse den med bevis om detta.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2025.

Remissyttranden över Skatteverkets promemoria E-tjänst för inlämning av bouppteckningar har lämnats av Barnombudsmannen, Borås kommun, Botkyrka kommun, Domstolsverket, Eda kommun, Familjens Jurist, Finspångs kommun, Föreningen Sveriges Överförmyndare, Förvaltningsrätten i Stockholm, Gislaveds kommun, Gotlands tingsrätt, Halmstads kommun, Helsingborgs tingsrätt, Hovrätten för Västra Sverige, Integritetsskyddsmyndigheten (IMY), Justitiekanslern (JK), Kammarkollegiet, Kammarrätten i Jönköping, Kronofogdemyndigheten, Lantmäteriet, Lantmäterimyndigheten i Göteborgs kommun, Lantmäterimyndigheten i Stockholms kommun, Linköpings kommun, Länsstyrelsen i Dalarnas län, Länsstyrelsen i Norrbottens län, Länsstyrelsen i Skåne län, Länsstyrelsen i Stockholms län, Länsstyrelsen i Västernorrlands län, Länsstyrelsen i Västra Götalands län, Länsstyrelsen i Östergötlands län, Myndigheten för delaktighet (MFD), Myndigheten för digital förvaltning (Digg), Nacka tingsrätt, Pensionsmyndigheten, Riksdagens ombudsmän (JO), Sparbankernas Riksförbund, Statskontoret, Stockholms kommun, Stockholms tingsrätt, Svea hovrätt, Sveriges advokatsamfund, Sveriges Begravningsbyråers Förbund, Umeå universitet och Uppsala universitet (Juridiska fakultetsnämnden).

Yttranden har också inkommit från SPF Seniorerna och Sveriges Kommuner och Regioner (SKR).

Alingsås kommun, Alvesta kommun, Anhörigas riksförbund, Askerunds kommun, Båstads kommun, Familjerättssociomernas Riksförening, Fideikommissnämnden, Föreningen Sveriges socialchefer, Gällivare kommun, Gävle kommun, Haparanda kommun, Hultsfreds kommun, Härjedalens kommun, Hässleholms kommun, Kalmar kommun, Karlskrona kommun, Karlstads kommun, Lunds universitet (Juridiska fakulteten), Lycksele kommun, Norbergs kommun, Pensionärernas Riksorganisation, Skövde kommun, Storumans kommun, Svensk Försäkring, Svenska Bankföreningen, Säffle kommun, Uddevalla kommun, Umeå kommun, Vaxholms kommun och Östhammars kommun har avstått från att yttra sig.

Lagrådsremissens lagförslag

Förslag till lag om ändring i ärvdabalken

Härigenom föreskrivs i fråga om ärvdabalken¹

dels att 20 kap. 2–3 a, 6 och 8–9 §§ ska ha följande lydelse,

dels att det ska införas en ny paragraf, 20 kap. 8 b §, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

20 kap.

2 §²

Dödsbodelägare som har egendomen i sin vård, boutredningsman eller testamentsexekutor *skall* bestämma tid och *ort* för *bouppteckning* samt utse två kunniga och trovärdiga *gode män* att förrätta den. Samtliga delägare *skall* kallas i god tid till förrättningen. Den avlidnes efterlevande make eller sambo *skall* alltid kallas. *Skall* lott i kvarlåtenskapen åtnjutas först sedan arvinge eller universell testamentstagare har avlidit, *skall* även den kallas som vid tiden för bouppteckningen är närmast att *sålunda ta arv* eller testamente.

Omhändertages ej egendomen av delägare, boutredningsman eller testamentsexekutor, ankommer på annan, som *efter vad* i 18 kap. 2 § sägs har egendomen i sin vård, att *föranstalta om bouppteckning*.

En dödsbodelägare som har egendomen i sin vård, *en* boutredningsman eller *en* testamentsexekutor *ska* bestämma tid och *plats* för *bouppteckningen* och utse två kunniga och trovärdiga *förrättningspersoner* att förrätta den. Samtliga delägare *ska* kallas i god tid till förrättningen. Den avlidnes efterlevande make eller sambo *ska* alltid kallas. *Om en* lott i kvarlåtenskapen *ska* åtnjutas först sedan *en* arvinge eller universell testamentstagare har avlidit, *ska* även den kallas som vid tiden för bouppteckningen är närmast att *på det sättet ärva* eller *ta* testamente.

Om egendomen inte tas om hand av *en* delägare, boutredningsman eller testamentsexekutor, ankommer *det* på *någon* annan, som *enligt* 18 kap. 2 § har egendomen i sin vård, att *se till att bouppteckning förrättas och ges in*.

3 §³

I bouppteckningen anges dagen för förrättningen, den dödes fullständiga namn, *personnummer* eller samordningsnummer, hemvist och dödsdag. Även namn och hemvist för dem som ska ha kallats till förrättningen ska anges. För

I bouppteckningen anges dagen för förrättningen, den dödes fullständiga namn, *person-* eller samordningsnummer, hemvist och dödsdag. Även namn, *person-* eller *samordningsnummer* och hemvist för dem som ska ha kallats till

¹ Balken omtryckt 1981:359.

² Senaste lydelse 1987:231.

³ Senaste lydelse 2023:160.

underårig ska det anges födelse-datum och för arvinge ska det anges hans eller hennes släktskap med den döde. Arvinge ska anges även om han eller hon är utesluten från del i kvarlåtenskapen. Om den döde efterlämnar en make, ska det för bröstarvingar anges om de är bröstarvingar även till maken. Kan uppgift i visst hänseende inte lämnas, ska det anmärkas.

Av bouppteckningen ska det framgå vilka som närvarat vid förrättningen. Om någon som ska ha kallats inte närvarat, ska det till bouppteckningen *fogas* bevis att han eller hon blivit kallad i tid.

förrättningen ska anges. Om en person som ska ha kallats till förrättningen saknar person- eller samordningsnummer, ska födelse-datum anges. För en arvinge ska hans eller hennes släktskap med den döde anges. En arvinge ska anges även om han eller hon är utesluten från del i kvarlåtenskapen. Om den döde efterlämnar en make, ska det för bröstarvingar anges om de är bröstarvingar även till maken. Om en viss uppgift inte kan lämnas, ska det anges.

Av bouppteckningen ska det framgå vilka som *har* närvarat vid förrättningen. Om någon som ska ha kallats inte *har* närvarat, ska det till bouppteckningen *bifogas* bevis om att han eller hon *har* blivit kallad i tid.

3 a §⁴

Skatteverket får till dödsboet *översända* en förtryckt bouppteckningsblankett med följande uppgifter om den döde:

1. fullständigt namn och person- eller samordningsnummer,
2. hemvist,
3. dödsdag,
4. civilstånd,
5. äktenskapsförord och
6. fastighetsinnehav.

Även *uppgift* om efterlevande makes namn och fastighetsinnehav samt dödsboets adress får förtryckas.

Skatteverket får till dödsboet *skicka* en förtryckt bouppteckningsblankett med följande uppgifter om den döde:

Även *uppgifter* om efterlevande makes namn, *person- eller samordningsnummer eller födelse-datum* och fastighetsinnehav samt dödsboets adress får förtryckas.

6 §⁵

Den som vårdar egendomen eller i övrigt bäst känner till boet *skall* såsom bouppgivare lämna uppgifter om boet. Varje delägare samt efterlevande make eller sambo *skall* på *anmaning* lämna uppgifter till bouppteckningen.

Den som vårdar egendomen eller i övrigt bäst känner till boet *ska* såsom bouppgivare lämna uppgifter om boet. Varje delägare samt efterlevande make eller sambo *ska* på *begäran* lämna uppgifter till bouppteckningen.

⁴ Senaste lydelse 2023:160.

⁵ Senaste lydelse 1987:231.

Bouppgivaren *skall på handlingen teckna försäkringen* på heder och samvete att *uppgifterna till bouppteckningen* är riktiga och att inga uppgifter avsiktligt har utelämnats. *Bouppgivaren skall bekräfta sina uppgifter med ed, om talan om edgång förs av någon vars rätt kan bero därav eller av boutredningsman eller testaments-exekutor. Samma skyldighet har dessutom dödsbodelägare samt efterlevande make eller sambo som inte har varit bouppgivare. Även andra personer som har tagit befattning med boet kan åläggas att bekräfta uppgifterna i bouppteckningen under ed.*

Gode männen skall på handlingen intyga att allt har blivit riktigt antecknat och att tillgångarna har värderats efter bästa förstånd.

Bouppgivaren *ska* på heder och samvete *bekräfta att de uppgifter som lämnas i bouppteckningen* är riktiga och att inga uppgifter avsiktligt har utelämnats.

Bouppgivaren ska bekräfta sina uppgifter med ed, om talan om edgång förs av någon vars rätt är beroende av det eller av en boutredningsman eller testaments-exekutor. Samma skyldighet har en dödsbodelägare och en efterlevande make eller sambo som inte har varit bouppgivare. Även andra personer som har tagit befattning med boet kan åläggas att bekräfta uppgifterna i bouppteckningen under ed.

Förrättningspersonerna ska intyga att allt har blivit riktigt antecknat och att tillgångarna har värderats efter bästa förstånd.

8 §⁶

Bouppteckningen *skall* inom en månad efter det att den upprättats *jämte en bestyrkt kopia* ges in för registrering till Skatteverket. *Finns* det flera bouppteckningar, *skall* de ges in samtidigt och inom en månad från det den sista bouppteckningen upprättades.

Bouppteckningen *ska* inom en månad efter det att den upprättats ges in för registrering till Skatteverket. *En bouppteckning som ges in elektroniskt ska lämnas till ett mottagningsställe som Skatteverket anvisar. Om det finns flera bouppteckningar, ska de ges in samtidigt och inom en månad från*

En bestyrkt kopia av bouppteckningen skall förvaras hos Skatteverket.

Har omyndig del i boet eller är någon för vilken förvaltare enligt föräldrabalken har förordnats delägare eller finns delägare, för vilken god man skall förordnas, skall ytterligare en bestyrkt kopia ges in för varje överförmyndare som skall ha tillsyn över ifrågasvarande förmynderskap, förvaltarskap eller godmanskap. Är bouppteckningen av vidlyftig beskaffenhet, behöver denna kopia omfatta endast erforderliga delar.

Är inte erforderliga kopior ingivna, ska sådana tas på boets bekostnad.

8 a §⁷

Räcker den dödes tillgångar eller, när den döde efterlämnar make, tillgångarna tillsammans med hans eller hennes andel i makens giftorättsgods, inte till annat än begravningskostnader och andra utgifter med anledning av dödsfallet och omfattar tillgångarna inte fast egendom eller tomträtt, behöver bouppteckning inte förrättas, om dödsboanmälan görs till Skatteverket av socialnämnden.

Dödsboanmälan ska vara skriftlig och innehålla den dödes fullständiga namn, *personnummer* eller samordningsnummer, hemvist, bostadsadress och dödsdag samt intyg som utvisar att *det beträffande tillgångarna föreligger fall* som avses i första stycket. I anmälan ska även dödsbodelägares namn och bostadsadresser anges, om uppgifterna kan inhämtas utan avsevärd tidsutdräkt. Dödsboanmälan bör göras inom två månader

Om den dödes tillgångar eller, när den döde efterlämnar make, tillgångarna tillsammans med hans eller hennes andel i makens giftorättsgods, inte *räcker* till annat än begravningskostnader och andra utgifter med anledning av dödsfallet och omfattar tillgångarna inte fast egendom eller tomträtt, behöver *en* bouppteckning inte förrättas, om *en* dödsboanmälan görs till Skatteverket av socialnämnden.

En dödsboanmälan ska vara skriftlig och innehålla den dödes fullständiga namn, *person-* eller samordningsnummer, hemvist, bostadsadress och dödsdag samt intyg som utvisar att *omständigheterna är sådana* som avses i första stycket *beträffande tillgångarna*. I anmälan ska även dödsbodelägares namn och bostadsadresser anges, om uppgifterna kan inhämtas utan avsevärd tidsutdräkt.

⁷ Senaste lydelse 2023:160.

efter dödsfallet. *Den ska förvaras hos Skatteverket.*

Även om dödsboanmälan gjorts, ska bouppteckning förrättas, om det begärs av dödsbodelägare eller någon annan vars rätt kan *bero därav* och denne ställer säkerhet för bouppteckningskostnaden eller om ny tillgång framkommer och *det* därför inte längre *föreligger sådant fall* som avses i första stycket. *Bouppteckning* ska förrättas senast tre månader efter det att begäran om detta gjordes och säkerhet ställdes eller den nya tillgången framkom. I fråga om förlängning av tiden för att förrätta bouppteckning tillämpas 1 § första stycket.

Dödsboanmälan bör göras inom två månader efter dödsfallet. *En dödsboanmälan som ges in elektroniskt ska lämnas till ett mottagningsställe som Skatteverket anvisar.*

Även om *det har gjorts en* dödsboanmälan, ska *en* bouppteckning förrättas, om det begärs av *en* dödsbodelägare eller någon annan vars rätt kan *vara beroende av det* och denne ställer säkerhet för bouppteckningskostnaden eller om *en* ny tillgång framkommer och *omständigheterna* därför inte längre är *sådana* som avses i första stycket. *Bouppteckningen* ska förrättas senast tre månader efter det att begäran om detta gjordes och säkerhet ställdes eller den nya tillgången framkom. I fråga om förlängning av tiden för att förrätta bouppteckning tillämpas 1 § första stycket.

8 b §

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer kan med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela närmare föreskrifter om hur elektroniska dokument ska vara utformade och ges in.

9 §⁸

Skatteverket *skall* se till att bouppteckning, när sådan krävs, förrättas och ges in inom föreskriven tid. Om det *har försummats* får Skatteverket vid vite förelägga viss tid eller, där bouppteckning inte skett, förordna en lämplig person att *föranstalta om det*. *Sådant* förordnande *utgör inte hinder* att vara *god man* vid förrättningen.

Skatteverket *skall* registrera bouppteckningen och förse den med bevis om detta.

Skatteverket *ska* se till att bouppteckning, när sådan krävs, förrättas och ges in inom föreskriven tid. Om det *inte har gjorts* får Skatteverket vid vite förelägga viss tid eller, där bouppteckning inte skett, förordna en lämplig person att *se till att bouppteckning förrättas och ges in*. *Ett sådant* förordnande *hindrar inte den förordnade* att vara *förrättningsperson* vid förrättningen.

Skatteverket *ska* registrera bouppteckningen och förse den med bevis om detta.

Registrering av bouppteckning får inte ske, om det inte framgår att vid bouppteckningen har gått till på det sätt som sägs i detta kapitel. Är bouppteckningen bristfällig, får Skatteverket med föreläggande av vite utsätta tid inom vilken bristen skall avhjälpas.

Den som är skyldig att lämna uppgift till bouppteckning får föreläggas vid vite att fullgöra sin skyldighet.

En bouppteckning får registreras endast om det framgår att det vid bouppteckningen har gått till på det sätt som sägs i detta kapitel. Om bouppteckningen är bristfällig, får Skatteverket med föreläggande av vite utsätta tid inom vilken bristen ska avhjälpas.

Prop. 2025/26:46
Bilaga 4

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2026.

Lagrådets yttrande

Utdrag ur protokoll vid sammanträde 2025-10-13

Närvarande: F.d. justitierådet Gudmund Toijer samt justitieråden Marie Jönsson och Jonas Malmberg

Elektronisk inlämning av bouppteckningar

Enligt en lagrådsremiss den 25 september 2025 har regeringen (Justitiedepartementet) beslutat inhämta Lagrådets yttrande över förslag till lag om ändring i ärvdabalken.

Förslaget har inför Lagrådet föredragits av kansliråden Mohamed Ali och Hedwig Kagmark.

Förslaget föranleder följande yttrande.

Allmänt

Enligt lagrådsremissen ska bouppteckningar och dödsboanmälningar kunna upprättas och ges in till Skatteverket elektroniskt. Det föreslås därför ett antal ändringar i 20 kap. ärvdabalken.

Av 20 kap. kan utläsas att bouppteckningsprocessen består av flera led: en förrättning ska hållas, en handling ska upprättas, handlingen ska ges in till Skatteverket och verket ska registrera den.

Uttrycket ”bouppteckning” används i 20 kap. i flera betydelser och kan avse såväl den handling som ska upprättas som det förfarande som leder fram till att handlingen upprättas.

Att bouppteckningen ”upprättas” syftar då på att den färdigställs genom att bouppteckningshandlingen skrivs under av bouppgivaren och de gode männen.

När det i 20 kap. talas om ”förrättningen” avses det sammanträde eller möte som ska hållas för att klarlägga bland annat den dödes tillgångar och skulder (se 2 §, 3 § och 9 §).

Att en bouppteckning ska ”förrättas” får därmed antas ta sikte på det förfarande som innefattar att ett möte (en förrättning) hålls och att det avslutas med att en bouppteckningshandling upprättas, se 1 §, 2 §, 7 §, 8 a § och 9 §. Flera av de bestämmelserna blir meningslösa om uttrycket inte innefattar också att en handling upprättas. Utformningen av 9 § – där det talas om att bouppteckningen ska ”förrättas och ges in” – tyder däremot på att ingivandet av handlingen inte omfattas av uttrycket förrättas.

Begreppsbildningen i 20 kap. är således inte helt entydig. Bestämmelserna är dock väl inarbetade och synes inte leda till några praktiska problem inom ramen för det nuvarande systemet. När det genom förslagen öppnas för en digitalisering måste emellertid de olika momenten i processen uppmärksammas och det är inte utan vidare givet hur de ska föras över till det nya förfarandet.

Av lagrådsremissen framgår att det kan finnas behov av olika tekniska lösningar för hur bouppteckningar ska kunna upprättas och lämnas in i

elektronisk form. Det anges att en lösning – som är tänkt för privatpersoner – skulle kunna utgöras av en e-tjänst hos Skatteverket där de relevanta uppgifterna förs in, bouppteckningen undertecknas och lämnas in direkt i e-tjänsten. Bouppteckningshandlingen kommer med denna lösning att upprättas och ges in samtidigt. Enligt en annan lösning som anges för professionella ingivare ska det – i vart fall på sikt – kunna vara möjligt att upprätta bouppteckningen, dvs. färdigställa och skriva under den, i sin egen IT-miljö och sedan lämna in den till Skatteverket i elektronisk form.

Förslaget till lag om ändring i ärvdabalken

Lagrådet föreslår en ny 1 a § i 20 kap.

Det huvudsakliga syftet med lagförslaget i remissen är att det ska bli möjligt att upprätta och ge in bouppteckningar i elektronisk form, och inte som idag bara genom handlingar i pappersform.

I lagrådsremissen läggs tonvikten vid att bouppteckningar ska kunna ges in elektroniskt, och inte vid att de ska kunna upprättas elektroniskt.

Det finns idag inte någon bestämmelse i 20 kap. som direkt anger att bouppteckningen ska upprättas i form av en underskriven pappershandling. Att så är fallet kan utläsas mer indirekt. Således anges det i 6 § att bouppgivaren och de gode männen ”på handlingen” ska teckna en försäkran om respektive intyga vissa förhållanden. Bouppteckningen – eller med andra ord pappershandlingen – ska tillsammans med bestyrkta kopior ges in till Skatteverket (8 §).

För att en bouppteckning ska kunna ges in elektroniskt behöver den också kunna upprättas i elektronisk form. I lagrådsremissen föreslås dock ingen bestämmelse om i vilken form som bouppteckningen ska upprättas. Att bouppteckningen ska kunna upprättas i elektronisk form framgår i stället genom att uttrycket ”på handlingen” tas bort i 6 § och att det i 8 § – som innebär att bouppteckningshandlingen ska ges in till Skatteverket – anges att bouppteckningen kan ges in elektroniskt.

Enligt Lagrådet bör det i 20 kap. tydligt anges att en bouppteckning ska upprättas antingen som en pappershandling eller i elektronisk form. Uttrycket att bouppteckningen upprättas i elektronisk form är teknikneutralt i den meningen att det inte anger något om de närmare tekniska lösningar som bör användas. Uttrycket är att föredra framför att t.ex. ange att bouppteckningen får upprättas som en elektronisk handling eller ett elektroniskt dokument, vilket skulle kunna syfta på vissa tekniska lösningar.

Närmare föreskrifter om hur bouppteckningar ska upprättas i elektronisk form, kan meddelas av regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer (se 8 b §).

Lagrådet föreslår därför att en ny paragraf – 1 a § – införs med följande lydelse.

En bouppteckning ska upprättas som en pappershandling eller i elektronisk form.

Paragrafen innehåller bestämmelser om vem som är skyldig att se till att en bouppteckning genomförs. Vad skyldigheten avser beskrivs dock på olika sätt i första och andra styckena, trots att avsikten måste vara att samma åtgärd ska vidtas. I första stycket talas om att en bouppteckning ska förrättas, medan den enligt det föreslagna andra stycket ska "förrättas och ges in". Det bör övervägas vilken omfattning skyldigheten ska ha så att den blir densamma.

I första stycket sista meningen, som handlar om vem som vid sekundosuccession ska kallas till förrättningen, föreslås en modernisering av lagtexten så att "närmast att sålunda ta arv eller testamente" ersätts med "närmast att på det sättet ärva eller ta testamente".

Uttrycket "ta arv" kan framstå som ålderdomligt; någon motsvarande modernisering av uttrycket "ta testamente" har dock inte föreslagits och är svårare att finna. Det hittillsvarande uttrycket "ta arv eller testamente", som finns i andra bestämmelser (se t.ex. 18 kap. 1 §), är mer enhetligt än förslaget och att "ta testamente" blir lättare att förstå i samband med uttrycket "ta arv".

Sista meningen i första stycket bör därför ges följande lydelse.

Om en lott i kvarlåtenskapen ska åtnjutas först sedan en arvinge eller universell testamentstagare har avlidit, ska även den kallas som vid tiden för bouppteckningen är närmast att på det sättet ta arv eller testamente.

20 kap. 3 §

Av paragrafen framgår vilka personuppgifter som ska anges i bouppteckningen. Det lämnas årligen in över 80 000 bouppteckningar och det är angeläget att inte fler personuppgifter än nödvändigt behöver samlas in.

Förslaget innebär bl.a. att det för dem som kallas till förrättning ska anges person- eller samordningsnummer, utöver som idag bara namn och hemvist.

Kravet på att hemvist ska anges för dem som ska kallas fanns redan i 1933 års boutredningslag. Det framgår inte av förarbetena vilket skälet var för detta (jfr NJA II 1933 s. 315 f.). Det ligger närmast till hands att anta att en uppgift om hemvist ansågs underlätta identifieringen av dem som skulle kallas. Nu fylls den funktionen av att person- eller samordningsnummer anges. Det finns därför skäl att överväga om hemvist för dem som kallas till förrättning bara ska behöva uppges om person- eller samordningsnummer saknas, t.ex. därför att personen är bosatt utomlands.

Det kan tilläggas att den dödes hemvist kan ha betydelse i andra avseenden (se t.ex. forumbestämmelsen i 10 kap. 9 § rättegångsbalken).

20 kap. 6 §

I paragrafens nuvarande lydelse anges bl.a. att bouppgivaren och gode männen "på handlingen" ska teckna en försäkran om respektive intyga vissa förhållanden (andra respektive tredje stycket).

I förslaget ändras paragrafen bl.a. på så sätt att det inte längre anges att försäkrans respektive intygandet ska göras på handlingen. Ändringen är föranledd av att det om bouppteckningen upprättas i elektronisk form inte är möjligt att intyga på detta sätt. Avsikten är, enligt vad som framkommit vid föredragningen, att anteckning som hittills ska göras på handlingen om bouppteckningen upprättas i pappersform. Om bouppteckningen görs i elektronisk form ska intygandet göras elektroniskt när bouppteckningen upprättas.

Av den föreslagna lagtexten kan inte utläsas i vilken form försäkrans respektive intygandet ska lämnas. Om bouppteckningen upprättas i pappersform kan det därför inte anses strida mot lagtexten om försäkrans lämnas muntligen under förrättningen och detta antecknas av den gode mannen i bouppteckningen. Det blir därmed inte möjligt för Skatteverket att vägra registrering till följd av att t.ex. försäkrans inte antecknats på handlingen (jfr 9 § tredje stycket). Inte heller torde det bli möjligt för Skatteverket att kräva att intygandet ska göras genom elektronisk underskrift när en bouppteckning i elektronisk form upprättas och inte bara t.ex. muntligen under förrättningen.

För att uppnå det rättsläge som eftersträvas bör det i lagtexten – som föreslås i Skatteverkets promemoria – anges att försäkrans respektive intygandet ska göras ”i bouppteckningen”. Genom formuleringen ”i bouppteckningen” klargörs att försäkrans respektive intygande ska göras i den upprättade bouppteckningen, och inte bara under bouppteckningsförfarandet.

20 kap. 8 §

Av paragrafens nuvarande lydelse framgår att bouppteckningen ska ges in till Skatteverket inom en månad efter det att den upprättats. Om det finns flera bouppteckningar, ska de ges in samtidigt och inom en månad från det att den sista bouppteckningen upprättades.

I förslaget görs ett tillägg om att en bouppteckning som ges in elektroniskt ska lämnas till ett mottagningsställe som Skatteverket anvisar.

Med den av Lagrådet föreslagna 1 a § tillsammans med 8 b § blir tillägget till 8 § överflödigt och bör redan av den anledningen utgå. Mot den bakgrunden behöver 8 § enligt Lagrådets mening inte ändras.

20 kap. 8 a §

I paragrafen regleras de dödsboanmälningar av socialnämnden som i vissa fall kan ersätta en bouppteckning. Det anges bl.a. att en dödsboanmälan ska vara skriftlig (andra stycket).

I förslaget görs ett tillägg om att en dödsboanmälan som ges in elektroniskt ska lämnas till ett mottagningsställe som Skatteverket anvisar. Tillägget ska göra det möjligt att ge in en dödsboanmälan till Skatteverket elektroniskt.

Som framhålls i lagrådsremissen lär skriftlighetskravet inte hindra att en dödsboanmälan upprättas och ges in elektroniskt. Det bör alltså redan idag vara möjligt att t.ex. ge in en dödsboanmälan i form av ett e-postmeddelande.

Närmare föreskrifter om hur dödsboanmälan kan göras i elektronisk form kan meddelas av regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer (se 8 b §). Det föreslagna tillägget om att en dödsboanmälan ska kunna ges in elektroniskt till ett visst mottagningsställe är därmed överflödigt.

En dödsboanmälan ska lämnas in av socialnämnden, och inte upprättas och lämnas in av enskilda, som är fallet när det gäller bouppteckningar. Det kan därför finnas skäl att överväga om socialnämnden ska kunna lämna in dödsboanmälan endast i elektronisk form.

20 kap. 8 b §

Paragrafen är ny och innehåller upplysning om att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer kan meddela närmare föreskrifter om hur elektroniska dokument ska vara utformade och ges in.

Enligt de förslag som Lagrådet lämnat ska en bouppteckning få upprättas i elektronisk form. Även en dödsboanmälan kan göras elektroniskt.

Paragrafen bör omfatta dessa två situationer. Lagrådet föreslår att paragrafen får följande lydelse.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer kan med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela närmare föreskrifter om hur en bouppteckning som upprättas elektroniskt eller en dödsboanmälan som görs elektroniskt ska vara utformad och ges in.

20 kap. 9 §

I paragrafen finns bestämmelser om förfarandet vid Skatteverket. Genom förslaget ändras benämningen god man till förrättningsperson. I övrigt föreslås vissa språkliga förändringar.

Den föreslagna lydelsen av första stycket är inte helt tydlig. Lagrådet föreslår följande lydelse.

Skatteverket ska se till att bouppteckning, när sådan krävs, förrättas och ges in inom föreskriven tid. Om en bouppteckning inte har getts in i tid får Skatteverket vid vite förelägga viss tid inom vilken bouppteckning ska förrättas och ges in. Om bouppteckning inte har skett får Skatteverket istället förordna en lämplig person att se till att bouppteckning förrättas och ges in. Ett sådant förordnande hindrar inte den förordnade att vara förrättningsperson vid förrättningen.

Ikraftträdande

Enligt förslaget ska lagen träda i kraft den 1 juli 2026. Det har vid föredragningen upplysts att det inte är sannolikt att Skatteverket till detta datum kommer att ha färdigställt de tekniska lösningar som behövs för att det ska bli möjligt att upprätta och ge in bouppteckningar också i elektronisk form.

De föreslagna ändringarna av 20 kap. ger intrycket att det ska vara möjligt att upprätta och ge in bouppteckningar också i elektronisk form, något som på lite längre sikt är tanken. Om lagen träder i kraft innan detta

är möjligt, framstår regleringen som missvisande. Det har inte heller anförts något skäl för att sätta reglerna i kraft innan de fullt ut kan tillämpas. Det synes exempelvis inte finnas något hinder mot att utarbeta följdförfattningar före lagens ikraftträdande om dessa författningar inte sätts ikraft tidigare än lagen.

Mot den bakgrunden föreslår Lagrådet att lagen ska träda i kraft den dag regeringen bestämmer.

Prop. 2025/26:46

Bilaga 5

Justitiedepartementet

Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 6 november 2025

Närvarande: statsrådet Busch, ordförande, och statsråden Svantesson, Edholm, Jonson, Forssmed, Tenje, Forssell, Slottnér, Wykman, Malmer Stenergård, Liljestrånd, Bohlin, Carlson, Pourmokhtari, Larsson, Britz, Lann

Föredragande: statsrådet Forssell

Regeringen beslutar proposition 2025/26:46 Elektronisk inlämning av bouppteckningar